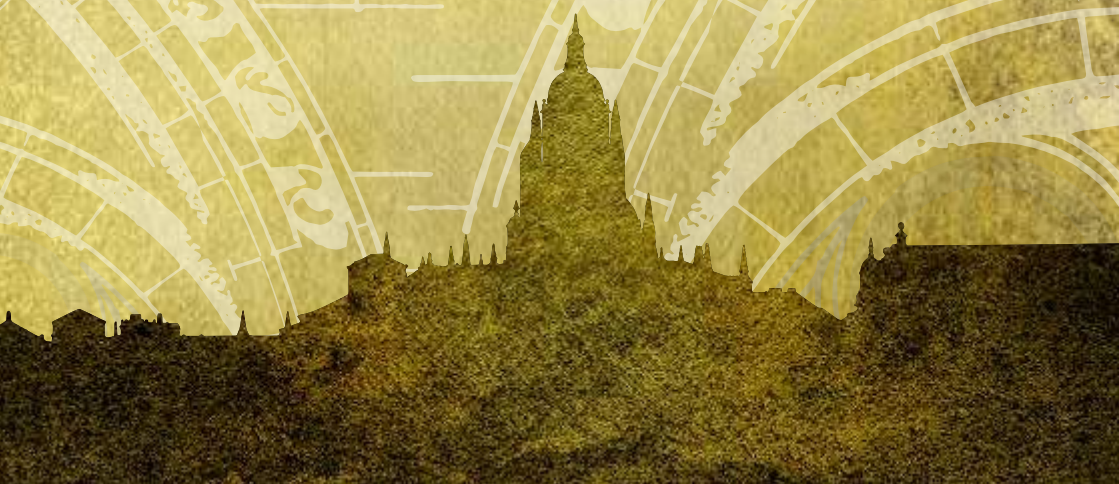

FESTIWAL
MUZYKI SAKRALNEJ
STANISŁAWA
MONIUSZKI

Festiwal
Muzyki Sakralnej
Stanisława Moniuszki

Warszawa,
27 października - 24 listopada 2019

Festiwal Muzyki Sakralnej Stanisława Moniuszki
Warszawa, 27 października - 24 listopada 2019

Patronat honorowy:
Jego Eksceleńcja ks. bp Romuald Kamiński
Ordynariusz Warszawsko-Praski

Niedziela, 27.10.2019, godz. 12.30

Bazylika katedralna św. Michała Archanioła
i św. Floriana Męczennika
ul. Floriańska 3

LITURGICZNA INAUGURACJA FESTIWALU

Stanisław Moniuszko:

Msza a-moll

Joanna Łukaszewska sopran,

Iwona Pańta sopran,

Łukasz Farcinkiewicz organy

Chór Katedry Warszawsko-Praskiej *Musica Sacra*

Paweł Łukaszewski dyrygent

KONCERTY FESTIWALOWE

Niedziela, 27.10.2019, godz. 16.00

Bazylika Najświętszego Serca Jezusowego
ul. Kawęczyńska 53

KONCERT INAUGURACYJNY

STANISŁAW MONIUSZKO:

Msza łacińska Des-dur
Requiem aeternam - cantata religiosa
Ecce lignum crucis
Chór sprawiedliwych

Maria Rozynek-Banaszak, Roksana Wardenga, Andrzej Lampert, Jarosław Bręk,
Tomasz Rak, Piotr Wilczyński,
Chór Mieszany Filharmonii Narodowej, Bartosz Michałowski przygotowanie chóru
Orkiestra Polskiego Radia w Warszawie, Michał Klauza dyrygent

Sobota, 9.11.2019, godz. 19.30

Sanktuarium Matki Bożej z Lourdes
ul. Wileńska 69

STANISŁAW MONIUSZKO:

Msza żałobna g-moll
Intende voci
Laudate Dominum
Exaudi Deus
Msza Piotrowińska

Alicja Gala, Agata Rumińska, Jacek Szponarski, Mateusz Michałowski, Piotr Wilczyński
Warszawski Chór Międzyuczelniany, Borys Somerschaf dyrygent

Niedziela, 10.11.2019, godz. 16.30

Kościół Chrystusa Króla Pokoju
ul. Skaryszewska 12

STANISŁAW MONIUSZKO:

Msza za zmarłych d-moll
Chór nocny Aniołów stróżów
Ps. 112 Chwalcie Pana
Kiedy ranne
Msza e-moll

Marta Mularczyk, Joanna Gontarz, Andrzej Marusiak, Krzysztof Chalimoniuk,
Krzysztof Ostrowski
Chór Akademicki Uniwersytetu Warszawskiego
Orkiestra Sinfonia Viva, Tomasz Radziwonowicz przygotowanie orkiestry,
Irina Bogdanovich dyrygent

Sobota, 16.11.2019, godz. 19.30

Sanktuarium Matki Bożej z Lourdes
ul. Wileńska 69

STANISŁAW MONIUSZKO:

Pieśń Ostrobramska (Witaj Święta)
Pozdrowienie Anielskie
I Litanía Ostrobramska
Zwiastowanie (Lśni Gabriel)
Modlitwa do Boga Rodzicy (Głos mój podnoszę)
Modlitwa (O Mario, bądź pozdrowiona)
Hymn do Matki Boskiej (O Królowo, pełna łaski)
III Litanía Ostrobramska

Anna Wierzbicka, Katarzyna Krzyżanowska, Aneta Łukasiewicz, Tomasz Krzysica,
Sławomir Jurczak, Anna Przybysz-Łukaszewska
Zespół Wokalny i Orkiestra Polskiej Opery Królewskiej
Lilianna Krych przygotowanie zespołu wokalnego, Tadeusz Karolak dyrygent

Niedziela, 17. 11.2019, godz. 16.00

Kościół Najczystszej Serca Maryi
ul. Chłopickiego 2

MŁODZI MUZYCY W HOŁDZIE STANISŁAWOWI MONIUSZCE**STANISŁAW MONIUSZKO:**

Sub tuum praesidium
Madonna
II Litanía Ostrobramska
IV Litanía Ostrobramska

Anna Choczaj-Trzaskowska, Kamila Marynowicz, Jacek Szponarski, Mateusz Michałowski,
Karol Skwara, Daniel Opaliński
Chór Akademicki Politechniki Warszawskiej, Dariusz Zimnicki przygotowanie chóru
Polska Orkiestra Sinfonia Iuventus im. Jerzego Semkowa, Janusz Przybylski dyrygent

Niedziela, 24.11. 2019, godz. 16.00

Bazylika katedralna św. Michała Archanioła i św. Floriana Męczennika

KONCERT FINAŁOWY**STANISŁAW MONIUSZKO:**

Ne memineras
Vide humilitatem
Ojciec nasz
Benedictus
In te speravi, Domine
Msza łacińska Es-dur

Maria Rozynek-Banaszak, Roksana Wardenga, Andrzej Lampert, Jarosław Bręk, Piotr Wilczyński
Chór Mieszany Filharmonii Narodowej, Bartosz Michałowski przygotowanie chóru
Orkiestra Polskiego Radia w Warszawie, Michał Klauza dyrygent

Organizatorzy zastrzegają sobie prawo zmiany programu i wykonawców.

MUZYKA RELIGIJNA STANISŁAWA MONIUSZKI

Stanisław Moniuszko jest w powszechnej świadomości "ojcem opery polskiej", twórcą przede wszystkim *Halki* i *Strasznego dworu*, a także ponad trzystu pieśni, które pisał programowo do słów "najcelniejszych" poetów polskich z myślą o umacnianiu poczucia polskości w społeczeństwie, poddanym polityce wynarodowienia. Ale jest jeszcze jeden niezmiernie ważny rozdział jego twórczości, o którym rzadko się pamięta - to muzyka religijna, na którą składa się ponad 100 utworów różnego rodzaju. Przez analogię do *Śpiewnika domowego* kompozytor planował wydawanie *Śpiewnika kościelnego*, który miał spełnić podobną rolę, upowszechniając wartościową muzykę w kościołach i również umacniając ducha narodowego. Pisał te utwory w duchu służby społeczeństwu i Kościołowi, zarówno w okresie działalności w Wilnie, jak i po przeniesieniu się do Warszawy. Są wśród nich proste pieśni i łatwe utwory dla chórów amatorskich. Są pieśni solowe i duety, są msze łacińskie, bardziej uroczyste, na chór i solistów z organami, a nawet z orkiestrą, są i tzw. msze polskie, skromniejsze, lecz silniej przemawiające do ludu. Ten szczególnie gatunek, rozpowszechniony w Polsce w 19. wieku, opierał się na tekstach poetyckich, stanowiących parafrazy łacińskich części mszalnych. Są u Moniuszki utwory do słów psalmów lub ich parafraz polskich i łacińskich, jest liczna grupa utworów o tematyce maryjnej. Warto pamiętać, że Moniuszko tworzył w Wilnie, w czasie, gdy rozszerzał się kult Matki Boskiej Ostrobramskiej. Był człowiekiem bardzo pobożnym, żywił głęboką cześć dla Maryi, zwłaszcza w jej ostrobramskim wizerunku. To w tym duchu skomponował cztery *Litanie Ostrobramskie*, które należą do jego najpiękniejszych utworów. Utwory religijne Moniuszki często rozbrzmiewały za jego życia, zwłaszcza w kościołach wileńskich i warszawskich, później jednak dość szybko popadły w zapomnienie. Nie trzeba dodawać, że okres powojenny nie sprzyjał ich powrotowi ani do kościołów, ani na estrady koncertowe. Dopiero Rok Stanisława Moniuszki, obchodzony obecnie w związku z 200. rocznicą jego urodzin kompozytora - choć może się to wydawać dziwne - daje szansę przypomnienia tej ważnej części jego dorobku w szerszym wymiarze.

Zadania tego podjęło się Towarzystwo Miłośników Muzyki Moniuszki, realizując plan zorganizowania Festiwalu Muzyki Sakralnej Stanisława Moniuszki. Na sześciu koncertach można będzie usłyszeć ponad 30 utworów religijnych Stanisława Moniuszki, w tym wszystkie najważniejsze - msze, *Litanie Ostrobramskie*, kantaty, znaczące utwory chóralne i wybrane pieśni. Niekiedy zabrzmią one w postaci dotychczas nieznanej, np. w rekonstrukcjach lub w wersjach z orkiestrą; niektóre, dotąd niewydane, zostaną wykonane po raz pierwszy od czasów kompozytora.

Pragniemy, by Festiwal przypominał, jak bogata i cenna jest ta gałąź twórczości Moniuszki, tak często lekceważona bądź nawet zupełnie zapomniana. Niech się przyczyni do tego, byśmy wreszcie ją lepiej poznali i pokochali.

Niedziela, 27.10.2019, g. 16.00

Bazylika Najświętszego Serca Jezusowego
ul. Kawęczyńska 53

KONCERT INAUGURACYJNY

Stanisław Moniuszko:

Msza łacińska Des-dur

*Requiem aeternam - cantata religiosa**

*Ecce lignum crucis (instrumentacja Zygmunt Noskowski)**

Chór sprawiedliwych (instrumentacja Zygmunt Noskowski) ***

* pierwsze wykonanie współczesne

** rekonstrukcja partytury Krzysztof Teodorowicz

Maria Rozynek-Banaszak sopran

Roksana Wardenga mezzosopran

Andrzej Lampert tenor

Jarosław Bręk baryton

Tomasz Rak baryton

Piotr Wilczyński organy

Chór Mieszany Filharmonii Narodowej

Soliści Chóru w Requiem aeternam: Monika Dobrzyńska-Krysiak,

Ewelina Siedlecka-Kosińska, Aneta Kapla, Sylwia Sikorska, Jadwiga Bartnik,

Anna Fijałkowska - sopran, Tomasz Warmijak, Adam Miroszczuk - tenory,

Piotr Stawarski, Mirosław Grabski, Przemysław Żywczok - basy

Przygotowanie chóru Bartosz Michałowski

Orkiestra Polskiego Radia w Warszawie

Michał Klauza dyrygent

Na inaugurację Festiwalu Muzyki Sakralnej Stanisława Moniuszki został ułożony wyjątkowy program: trzy z wybranych na dziś utworów można będzie usłyszeć w przedstawianych wersjach po raz pierwszy w naszych czasach, czwarty - *Msza Des-dur* - zabrzmi w wersji z orkiestrą, która dopiero niedawno została przywrócona do życia.

W twórczości religijnej Stanisława Moniuszki znajduje się siedem cykli mszalnych, lecz jedynie trzy z nich są opracowaniami łacińskich tekstów liturgicznych. Dwa z nich zostały napisane do słów *ordinarium missae*, trzecia - do tekstu mszy żałobnej *Requiem aeternam*. Pozostałe to tzw. msze polskie.

Mszę Des-dur cechuje szeroki zasób środków harmoniczych, z ciekawymi modulacjami. Składa się ona z 8 części, bo oprócz części stałych Moniuszko napisał też muzykę do dwóch części zmiennych. Zwraca uwagę jego indywidualne podejście do tekstu. W *Kyrie* nie ma tradycyjnego podziału na trzy segmenty: wezwania *Christe eleison* są wplecione w długi szereg powtórzeń *Kyrie eleison*, a w zakończeniu kilkakrotnie powraca jak echo samo błaganie *eleison*. Na początku *Gloria* (intonacja jest pozostawiona celebransowi, więc pierwsze słowa chóru to *Et in terra*) głosy żeńskie dialogują z męskimi na sposób polichoralny, zanim się łączą. Nieortodoksyjnie potraktował kompozytor kanoniczny tekst tej części - ograniczył go jedynie do początkowych słów: *Gloria in excelsis Deo, et in terra pax hominibus bonae voluntatis*, ujmując je za każdym razem w inny kształt muzyczny. Za to pod nazwą *Graduale* kryje się faktycznie dalszy fragment hymnu *Gloria*, który przybiera postać arii tenorowej. Chór włącza się od słów *Quoniam tu solus Sanctus*, brak jednak aklamacji *Amen*. Zamiast niej kilkakrotnie powraca afirmacja: *tu solus Sanctus, Domine. Credo*, zgodnie z tradycją, dzieli się na kilka odcinków o zróżnicowanym charakterze, z solistycznie potraktowanym *Et incarnatus* i *Crucifixus*. *Offertorium* - to duet sopranu i altu do początkowych słów Psalmu 6: *Domine, ne in furore tuo (Nie karć mnie w gniewie Twoim, Panie, nie karz mnie w zapalczywości swojej)*. Charakterystyczne, że Moniuszko zmienia pierwsze wezwanie *Domine na Deus meus*. Msza nie jest związana z konkretnym świętem kościelnym, wybór tego tekstu wynika więc raczej z wewnętrznej potrzeby kompozytora. Psalm ten musiał mu być bliski, skoro posłużył się jego słowami także w pieśni solowej. Po dość zwięzłym *Sanctus* następuje rozbudowane ponad potrzeby tak zwartej Mszy, dłuższe od niego *Benedictus*. Poprzez liczne powtórzenia tego krótkiego wersetu nabiera ono charakteru medytacyjnego. Brak też powrotu *Hosanna*. Moniuszko poświęcił swe dzieło "Cieniom ś.p. Stanisława Szczęsnego hrabiego Kossakowskiego".

Msza Des-dur została uroczysto wykonana w październiku 1871 roku w archikatedrze warszawskiej, lecz wcześniej śpiewano ją w kościele Wizytek. Aleksander Walicki, biograf Moniuszki, tak opisał swoje wrażenia: "Msza jest tak wzniosłą i piękną, że bez wahania można ją do szczęśliwszych jego utworów zaliczyć. [...] język i styl, jakim przemawia, godnym jest kościoła. Wszystkie części są piękne, lecz dla nas to *Benedictus* wydało się najpiękniejszym".

Moniuszko napisał dwie wersje *Mszy* - z organami i z orkiestrą. Opublikowana została wersja z organami i tylko w tej postaci utwór był dotychczas wykonywany. Częściowa partytura dla instrumentów smyczkowych zachowała się w rękopisie. Dopiero 15 lat temu została odtworzona (przez niżej podpisanego) pełna partytura, dzięki czemu *Msza* została już kilkakrotnie wykonana. Podstawą dzisiejszego wykonania jest nowa edycja Polskiego Wydawnictwa Muzycznego.

Utwarem niezwykłym, i to z kilku powodów, jest *Requiem aeternam*, z podtytułem „*cantata religiosa*”. Nie jest on, wbrew zawartej w tytule sugestii, opracowaniem pełnego tekstu łacińskiego Requiem. Chodzi tu w istocie o kantatę, opartą jedynie na początkowym fragmencie liturgii za zmarłych.

Chodzi tu w istocie o kantatę, opartą jedynie na początkowym fragmencie liturgii za zmarłych. Nietypowa jest obsada, która - przy względnej krótkości utworu - zawiera oprócz chóru rozbudowaną orkiestrę, największą w muzyce religijnej Moniuszki, oraz - co najdziwniejsze - aż 11 partii solowych. Można to wyjaśnić tylko okolicznościami powstania utworu.

Moniuszko skomponował go w 1868 roku na prośbę Jana (Giovanniego) Quattriniego (któremu napisał na partyturze piękną dedykację po łacinie) dla prowadzonej przez niego Szkoły Śpiewu, z intencją wykonania na dorocznym koncercie w salach reductowych Teatru Wielkiego. Przy pięcioliniach dla solistów kompozytor - co niespotykane - nie podał rodzajów głosów, lecz wymienił ich nazwiska. Byli wśród nich m.in. tak wybitni śpiewacy, jak Bronisława Dowiakowska czy niezwykle ceniony przez Moniuszkę Franciszek Cieślewicz. Jest to więc również forma dedykowania utworu tym artystom. A kim był dyrygent? To postać niezwykle ważna w historii opery polskiej. Włoch przez ponad 40 lat był dyrygentem i - wraz z Moniuszką - współdyrektorem Teatru Wielkiego. Wprowadził na jego scenę wiele dzieł z repertuaru europejskiego, dyrygował też większością oper Moniuszki, przygotował m.in. premierę *Halki*. W okresie po Powstaniu Styczniowym jego szkoła przyczyniła się do odrodzenia działalności Teatru. Kompozycja Moniuszki była więc dla niego pięknym podziękowaniem. *Requiem aeternam* Moniuszki, mimo iż partytura została wydana, nie miało wielkich szans na ponowne wykonania. Dzisiaj zabrzmiało po raz pierwszy w naszych czasach.

Dwa kolejne utwory łączy obsada - baryton z chórem i organami (w autorskiej wersji), tematyka pasyjna oraz osoba autora instrumentacji - Zygmunta Noskowskiego. Różnią się one przy tym zasadniczo - *Ecce lignum crucis* opiera się na tekście liturgicznym, używanym w celebracji Wielkiego Piątku, podczas gdy *Chór sprawiedliwych* powstał do tekstu poetyckiego, stanowiącego medytację na temat ludzkiego cierpienia.

Ecce lignum crucis rozpoczyna się od słów tej starożytnej, pochodzącej z IV wieku, modlitwy, śpiewanej w Wielki Piątek podczas adoracji krzyża. Na trzykrotne wezwanie kapłana *Ecce lignum crucis, in quo salus mundi pependit* (Oto drzewo krzyża, na którym zawisło Zbawienie świata) wierni odpowiadają *Venite adoremus!* (Pójdźmy, pokłońmy się). Drugim śpiewem w czasie tego obrzędu są improperia (dosłownie: wyrzuty, jakie czyni Jezus Żydom), znane jako polska pieśń *Ludu, mój ludu*. Jej słowa w wersji łacińskiej stanowią dalszy ciąg utworu Moniuszki, powierzony soliście, a refrenem po kolejnych zwrotkach jest opracowany chóralnie Trishagion, śpiewany w polskich kościołach jako pieśń *Święty Boże, Święty Mocny, Święty Nieśmiertelny, zmiłuj się nad nami*.

Utwór powstał w roku 1872 i został wykonany po raz pierwszy w kościele Wizytek w Wielki Piątek, 29 marca tego roku, pod dyrekcją kompozytora. Wykonanie powtórzono następnego dnia w kościele św. Antoniego.

Po latach utwór zinstrumentował na wielką orkiestrę Zygmunt Noskowski - uczeń Moniuszki, wybitny kompozytor, autor m.in. wspaniałego poematu symfonicznego *Step*. Na rękopisie partytury znajduje się adnotacja: „Dzieło to wykonane było po raz pierwszy na koncercie jubileuszowym w Towarzystwie Muzycznym w Warszawie 19 kwietnia 1899 w Salach Redutowych pod dyrekcją Zygmunta Noskowskiego przez orkiestrę, chór Towarzystwa i solistę p. Zygmunta Zarowskiego z powodzeniem ogromnem. Rękopis niniejszy ofiarował dyr. Noskowski Sekcyi Moniuszki na pamiątkę.” Data - 20/04 - wskazuje, że zdarzyło się to nazajutrz. Dodajmy, że był to jubileusz podwójny - pięćsetny koncert Towarzystwa i zarazem 28. rocznica pierwszego koncertu, który miał miejsce 19 kwietnia 1871 roku. Nie mamy wiadomości o jakichkolwiek późniejszych wykonaniach utworu, dzisiejsze jest więc pierwszym po 120 latach.

Chór sprawiedliwych Stanisława Moniuszki powstał do wiersza cenionego francuskiego poety Victora de Laprade i przejął jego tytuł: *Choeur des Justes*. Został on zaczerpnięty z jego tomu *Poèmes évangéliques*, wydanego w 1852 roku. Utwór powstał, jak podaje napisana po francusku ręką kompozytora informacja na stronie tytułowej, „na użytek dusz pobożnych, pielęgnujących muzykę religijną”. Czy tekst wybrał sam Moniuszko, czy też była to propozycja kogoś z owej nieznanej nam bliżej wspólnoty „dusz pobożnych”, istniejącej w Wilnie - tego nie wiemy

Poemat Laprade'a ma budowę stroficzną z refrenem, w którym pesymizmowi Koheleta przeciwstawiona jest chrześcijańska nadzieja: „Człowiek, czy to uległy, czy zbuntowany, jest zrodzony, by cierpieć; pod Twój krzyż przychodzimy, Jezus, złożyć siebie w ofierze.” Obsada wykonawcza - to baryton solo i chór z organami. Partię solową napisał Moniuszko dla zaprzyjaźnionego śpiewaka, wileńskiego Włocha Achille Bonoldiego - pierwszego Jontka w *Halce* wileńskiej.

Kompozycja z tekstem francuskim nie mogła u nas liczyć na szersze rozpowszechnienie, toteż po latach Piotr Maszyński dopisał polskie tłumaczenie, nadając również polski tytuł. W 1899, w czasie przygotowywania utworu do druku przez Sekcję im. Moniuszki, Maszyński sporządził nową wersję przekładu. W tej postaci utwór został zinstrumentowany przez Zygmunta Noskowskiego w celu wykonania na tym samym koncercie jubileuszowym Warszawskiego Towarzystwa Muzycznego, co *Ecce lignum crucis*. Również i on ma dzisiaj pierwsze współczesne wykonanie.

Sobota, 9.11.2019, godz. 19.30

Sanktuarium Matki Bożej z Lourdes
ul. Wileńska 69

Stanisław Moniuszko:

Msza żałobna g-moll

Intende voci

Laudate Dominum

Exaudi Deus

Msza Piotrowińska

Alicja Gala sopran

Agata Rumińska mezzosopran

Jacek Szponarski tenor

Mateusz Michałowski baryton

Piotr Wilczyński organy

Warszawski Chór Międzyuczelniany

Borys Somerschaf dyrygent

Stanisław Moniuszko napisał szereg utworów o charakterze żałobnym, w tym dwie msze - *Mszę żałobną g-moll* do łacińskiego tekstu liturgicznego oraz *Mszę za dusze zmarłych d-moll*, poświęconą pamięci zmarłej matki. Dziś usłyszymy pierwszą z nich, a także *Mszę Piotrowińską*, powstałą w ostatnich tygodniach życia kompozytora. To zarazem jedyne w twórczości Moniuszki msze, które nie mają swoich wersji z orkiestrą.

Mszę żałobną g-moll (Requiem) skomponował Moniuszko w 1871 roku, o okolicznościach jej powstania nic nie wiemy. Utwór jest pełen skupienia i w przeważającej części zachowuje prostą, homofoniczną fakturę chóralną. Znaczny udział mają ustępy powierzone solistom: w *Graduale* i *Agnus Dei* kwartet dialoguje z całym zespołem, a w *Offertorium (Hostias)* szczególnie silne wrażenie wywierają śpiewne frazy solowe na tle harmonii chóru. W *Benedictus* powierzył Moniuszko piękną kantylenę sopranowi.

Msza B-dur, tzw. Piotrowińska, jest ostatnim utworem Moniuszki. Powstała w ciągu zaledwie czterech dni, między 22 a 25 kwietnia 1872 roku, do słów Justyna Wojewódzkiego. Kompozytor dyrygował jej pierwszym wykonaniem 19 maja w kościele p.w. Opieki św. Józefa (Wizytek). Kilka tygodni później zmarł.

Msza Piotrowińska reprezentuje gatunek tzw. mszy polskiej, popularny w 19 wieku. Jej słowa są swobodną parafrazą poetycką kolejnych części liturgii. Po spokojnym, pieśniowym *Kyrie (Przed wielkim miłości majestatem Bożym)* następuje tryumfalne *Gloria*, w którym po środkowym wersecie, powierzonym solistom, powraca początkowe *tutti*.

Refleksyjny charakter ma *Graduale* (*Przemówiła święta mowa*), natomiast najciekawszą muzycznie częścią jest *Credo*, w którym każdy fragment tekstu został opracowany odmiennie, na wzór mszy łacińskich. Moniuszko wykorzystał tu środki retoryki muzycznej, nadając dramatyczny charakter słowom „I ukrzyżowali mordercy Jezusa”, tryumfalny - słowom o Zmartwychwstaniu, czy podkreślając akordem zmniejszonym moc wersu „Runęła piekielna złość”. Kontrast przynosi łagodne *Offertorium* (*Tobie Boże na ofiarę*), które jest arią tenorową. *Benedictus*, jak zwykle u Moniuszki, cechuje subtelny liryzm - rozpoczyna je sopran, do którego stopniowo dołączają alt, głosy męskie i chór. *Agnus Dei* w *g-moll* nie jest zamknięciem całego cyklu - po kadencji zawieszona powraca jeszcze początkowa kantylena z *Kyrie*, w pogodnym B-dur, tym razem ze słowami wersetu na komunię: *O Chryste, coś przez śmierć Twą ludzki ród odżywił*. Msza B-dur została dedykowana hr. Stanisławowi Ostrowskiemu, a opublikowana wkrótce po śmierci kompozytora. Tym utworem wydawnictwo Hoesicka rozpoczęło edycję kolejnej serii *Muzyki kościelnej* Moniuszki.

Dopełnieniem dzisiejszego programu będą duety do słów łacińskich, które Moniuszko chętnie wybierał z *Księgi Psalmów* - swojej stałej lektury. Słowa duetu *Intende voci* pochodzą z Psalmu 5: *Wysłuchaj głosu mego błagania, Boże mój, królu mój*. Utwór powstał w 1856 roku i jest dedykowany pannom Józefie i Zofii Żylińskim, jego wykonawczyniom. Moniuszko dopuszczał też możliwość wykonania przez jeden głos, i w tej postaci zabrzmiał w następnym roku na tradycyjnym koncercie wielkopiątkowym w wileńskim kościele św. Jana. Od chwili powstania duet ten cieszył się wielkim powodzeniem.

Duet *Laudate Dominum*, napisany dziesięć lat później, ma charakter radosny, zgodnie ze słowami pochwalnego Psalmu 147 (146): *Wychwalajcie Pana, dobrze jest śpiewać Mu pieśń pochwalną*. Słowa trzeciego z duetów - *Exaudi Deus* - są kompilacją wersetów z kilku psalmów o charakterze błagalnym. Utwór ma również polskie słowa Jana Chęcińskiego, przyjaciela Moniuszki: *O, racz wysłuchać, wiekuisty Boże, tych próśb, co wznosim przed Twój święty tron*.

Niedziela, 10.11.2019, godz. 16.30

Kościół Chrystusa Króla Pokoju
ul. Skaryszewska 12

Stanisław Moniuszko:

*Msza za zmarłych d-moll (Pieśni za dusze zmarłych)**

*Chór nocny Aniołów stróżów ***

*Psalm CXII: Chwalcie Pana ***

*Kiedy ranne wstają zorze ***

Msza e-moll na 3 głosy żeńskie

* pierwsze wykonanie tej wersji

** instrumentacja Krzysztof Teodorowicz

Marta Mularczyk sopran

Joanna Gontarz alt

Andrzej Marusiak tenor

Krzysztof Chalimoniuk bas

Krzysztof Ostrowski organy

Chór Akademicki Uniwersytetu Warszawskiego

Orkiestra Sinfonia Viva

przygotowanie Orkiestry Tomasz Radziwonowicz

Irina Bogdanovich dyrygent

Obie Msze Stanisława Moniuszki z dzisiejszego programu reprezentują gatunek mszy polskiej, cieszący się popularnością przez cały dziewiętnasty wiek, a uprawiany jeszcze w dwudziestym. Słowa polskie nie są tłumaczeniem łacińskiego *ordinarium missae*, lecz swobodnie do niego nawiązują, przybierając formę poetyckiej parafrazy. Poszczególne części, choć noszą nazwy łacińskich części mszalnych, tworzą w istocie cykl pieśni na chór i głosy solowe. Moniuszko napisał cztery tego rodzaju kompozycje.

Msza za zmarłych d-moll Moniuszki jest pierwszą i najbardziej osobistą z nich - powstała po śmierci matki Elżbiety w 1850 roku. Właściwy tytuł w pierwszym wydaniu brzmi: *Pieśni żałobne do Mszy Świętej za dusze zmarłych*, nad nim widnieje dedykacja: *Pamięci Najdroższej Matki*. Moniuszko używał też tytułu *Pienia żałobne*. Posłużył się w nich tekstem pieśni mszalnej Alojzego Felińskiego *Na stopniach Twego upadamy tronu*, znanej z opracowania Karola Kurpińskiego, które do dziś można usłyszeć w kościołach. (Feliński, wybitny poeta i dramatopisarz, jest też autorem słów pieśni *Boże coś Polskę*). Partię chóru, w *Pieniach*, niezbyt trudną do wykonania, dopełniają fragmenty przeznaczone dla solistów: dla basów w *Offertorium*, dla pozostałych trzech głosów - w *Agnus Dei*.

Msza za dusze zmarłych ukazała się w druku na początku 1862 roku. Fakt ten skomentował Józef Sikorski w "Gazecie Polskiej": "Ulubionego naszego twórcy tylu tak serdecznie przez cały kraj przyjętych melodii, Stanisława Moniuszki, wyszedł ciąg dalszy Muzyki kościelnej: *Intende voci* (duet na sopran i alt), *Pienia żałobne do mszy świętej* i śliczna *Modlitwa. Msza żałobna*, wykonana nieraz w Warszawie i przez znawców oceniona, poświęcona jest przez autora cieniem "najdroższej matki", natchniona uczuciem prawdziwie rzewnym, głębokim, a poważnym i spokojnym, jak żal chrześcijanina, wierzącego w nieśmiertelność, w chwilowe tylko rozstanie. Zalecać te utwory byłoby zbyt, dość tego imienia, które stoi na czele, aby powiedziało o ich wysokiej wartości."

Sam Moniuszko wykonywał swą *Mszę żałobną* z udziałem orkiestry smyczkowej, jednak w tej postaci nigdy nie została wydana. Dlatego znana jest wyłącznie wersja utworu na chór z organami. W zbiorach Biblioteki Warszawskiego Towarzystwa Muzycznego zachowała się szczęśliwie osobna partytura, zawierająca głosy smyczkowe, co pozwoliło odtworzyć utwór w jego pełnym kształcie. Dziś odbędzie się pierwsze współczesne wykonanie tej wersji utworu.

Msza e-moll na trzy głosy żeńskie (lub dziecięce) istnieje w wersji z organami lub z orkiestrą. Należy, jak poprzednia, do gatunku mszy polskiej, autorem słów jest Antoni Edward Odyniec. *Msza* powstała w niecodziennych okolicznościach. Moniuszko próbował wszelkimi sposobami ożywić działalność muzyczną bardzo zaniedbanego pod tym względem Wilna. W tym celu w 1855 roku powołał przy udziale przyjaciół szkółkę muzyczną dla sierot przy Towarzystwie Dobroczynności - instytucję podobną do włoskich konserwatoriów. W liście do zaprzyjaźnionego krytyka, Józefa Sikorskiego, napisał: "Mamy 12 głosów, bieda tylko z nauczycielami - trzymamy takiego, na jakiego zdobyć się możemy. Ale to lichota okropna. Napisałem dla tych dzieci *Mszę* na 3 głosy z organem, na słowa Odyńca - ale trochę rozpędziłem się i znajdują, że za mądra." Po kilku latach jest już bardziej zadowolony: "śpiewa to jakoś znośnie..." *Msza* pozostała na stałe w repertuarze tego chóru; polskie słowa zostały również przełożone na łacinę przez Bonoldiego. Moniuszko zadedykował utwór znajomemu z Petersburga, ks. Adamowi Stanisławowi Krasieńskiemu, który właśnie został biskupem wileńskim. *Msza e-moll* cieszyła się znacznym powodzeniem, często rozbrzmiewała także w warszawskich kościołach. Prasa donosiła o wykonaniach m.in. u św. Anny pod dyrekcją Henryka Jareckiego czy w katedrze pod dyrekcją Apolinarego Kątskiego. Po ukazaniu się w druku, w 1860 roku, *Msza* uzyskała wiele pochlebnych recenzji. W jednej z nich czytamy: "Odnacza się ona prawdziwym natchnieniem, niezmierną prostotą i wynikającą z niej wzniosłością, która szczęśliwie nam starych mistrzów przypomina. *Kyrie* jest wspaniałym hymnem błagalnym, którego charakter przechodzi na *Mszę* całą. *Graduał* najpiękniejszy może z całej mszy, *Sanctus i Agnus Dei* są odznaczającymi się częściami.

Zastosowując się do skromnych naszych środków małych kościółków kompozytor umyślnie *Mszę* tę pisał ze wszelką możliwą prostotą i jasnością, która czyni ją piękniejszą jeszcze, bo skromniejszą. Całość prześliczna, wielka i godna imienia autora, daj Boże tylko, by się u nas tak rozpowszechnić mogła, jak ze wszech miar zasługuje".

Trzy mniejsze utwory dzisiejszego programu są przeznaczone w oryginale na chór z akompaniamentem fortepianu lub organów.

Chór nocny Aniołów stróżów, o eterycznym brzmieniu, z solowym sopranem i bez basów - to fragment niedokończonej kantaty *Rok w pieśni* do słów Władysława Syrokomli. Kilka pieśni z tego utworu zostało włączonych do drugiego zeszytu *Śpiewnika domowego*. *Psalm CXII: Chwalcie Pana, chrześcijańskie dziatki*, w przekładzie Odyńca, jest przeznaczony "na cztery głosy z towarzyszeniem fortepianu". *Kiedy ranne wstają zorze* na kwartet wokalny i chór mieszany do słów Franciszka Karpińskiego nie jest opracowaniem popularnej pieśni, lecz całkowicie oryginalną kompozycją. Moniuszko przy różnych okazjach dokonywał opracowań swoich utworów wokalnych, dopisując zamiast fortepianu lub organów zespół smyczkowy, podobnie postępowali jego uczniowie i następcy. Ta praktyka skłoniła niżej podpisanego do opracowania kilku jego utworów w podobny sposób. W tej postaci zabrzmią one dziś po raz pierwszy.

Sobota, 16.11.2019, godz. 19.30

Sanktuarium Matki Bożej z Lourdes
ul. Wileńska 69

Stanisław Moniuszko:

Pieśń Ostrobramska (Witaj Święta)

*Pozdrowienie Anielskie**

I Litania Ostrobramska

Zwiastowanie (Lśni Gabriel)

Modlitwa do Boga Rodzicy (Głos mój podnoszę)

Modlitwa (O Mario, bądź pozdrowiona)

*Hymn do Matki Boskiej (O Królowo, pełna łaski)**

III Litania Ostrobramska

*instrumentacja Krzysztof Teodorowicz, pierwsze wykonanie tej wersji utworu

Anna Wierzbicka sopran

Katarzyna Krzyżanowska mezzosopran

Aneta Łukaszewicz alt

Tomasz Krzysica tenor

Sławomir Jurczak bas

Anna Przybysz-Łukaszewska organy

Zespół Wokalny i Orkiestra Polskiej Opery Królewskiej

Lilianna Krych przygotowanie Zespołu Wokalnego

Tadeusz Karolak dyrygent

Programy dwóch koncertów - dzisiejszego i jutrzejszego - składają się z utworów Stanisława Moniuszki o tematyce maryjnej i wzajemnie się dopełniają. Utwory te stanowią znaczną część jego dorobku w dziedzinie muzyki religijnej i tworzą wyróżniającą się grupę. Najbardziej eksponowane miejsce zajmują w niej cztery *Litanie Ostrobramskie*, skomponowane w celu wykonywania ich podczas nabożeństw w kaplicy cudownego obrazu. Są one nie tylko świadectwem osobistej pobożności Moniuszki i głębokiej czci, jaką żywił dla Matki Boskiej, zwłaszcza w jej ostrobramskim wizerunku, ale są również częściami planowej realizacji długofalowego projektu, jakim było wydawanie *Śpiewnika kościelnego*. To projekt z czasów wileńskich, dziś niemal zapomniany, którego wydawanie miało posuwać się równoległe ze *Śpiewnikiem domowym*. Przerodził się on później, już w Warszawie, w serie wydawnicze pt. *Muzyka kościelna Stanisława Moniuszki*. Program koncertu został więc zharmonizowany z przypadającym dziś świętem Najświętszej Maryi Panny Ostrobramskiej, Matki Miłosierdzia.

W dorobku Moniuszki jest szereg opracowań pieśni religijnych na organy, które zostały wydane w ramach *Śpiewnika kościelnego* w dwóch zbiorach. Pierwszy to *Pieśni naszego kościoła z harmonią na organy ułożone i do grania przy Mszy czytanej przeznaczone*. Drugi nosi tytuł *Nieszpory i Pieśń Ostrobramska „Witaj święta”*. *Melodye kościelne z harmonją na organy*. Tak więc zbiorki te miały znaczenie praktyczne - miały służyć pomocą mniej wprawnym organistom, mogły też pełnić rolę akompaniamentu do śpiewu. Melodia i słowa pieśni *Witaj święta i poczęta niepokalanie* zostały opublikowane po raz pierwszy w *Śpiewniku kościelnym* ks. Michała Marcina Mioduszeńskiego, wydanym po raz pierwszy w 1838 roku w Krakowie, jest ona jednak znacznie starsza. Dzisiaj zabrzmiała jako symboliczne preludium do programu, zawierającego utwory o tematyce maryjnej.

Kult Matki Boskiej w wileńskim obrazie rozwijał się od początku XVII w., szczególnie od czasu umieszczenia go w poświęconej mu, specjalnie zbudowanej kaplicy. Wśród nabożeństw, jakie tam odprawiano, z udziałem tłumów pielgrzymów z bardzo odległych nieraz stron, ważną rolę spełniały śpiewane przez lud litanie. Do tego faktu nawiązuje Tomasz Zan, prosząc Stanisława Moniuszkę w liście z 1846 roku, by ułożył „porządny akompaniament do pieśni *Pod Twoją obronę* i do litanii śpiewanych w Ostrej Bramie.” Biograf kompozytora, Walicki, uważa, że ta prośba stała się dla kompozytora inspiracją do skomponowania *Litanii*. W rzeczywistości było inaczej - Moniuszko napisał *I Litanie* już w roku 1843, nie potrzebował zachęty Zana. Litanie Moniuszki są wyrazem jego osobistej pobożności, w której kult ten odgrywał znaczną rolę, a jednocześnie - potrzeby, by swą twórczością wzbogacić odprawiane tam nabożeństwa.

Litanie Ostrobramskie to najbardziej kunsztowne kompozycje religijne Moniuszki. Wszystkie cztery oparte są na łacińskim tekście Litanii Loretańskiej, z niewielkimi odstępstwami - niektóre wezwania bywają opuszczane, inne - dodawane. Wszystkie też cechuje niezwykła staranność w opracowaniu tekstu, w doborze środków muzycznych dostosowanych do kolejnych wezwań czy też ich grup. Moniuszko odważył się przeznaczyć je na dość rozbudowany zespół, z grupą instrumentów dętych, choć zebranie orkiestry nie było wówczas w Wilnie łatwą sprawą. Znamy jego ubolewania na żalostny stan zespołu i mizerne umiejętności muzyków. Dokładnych dat powstania *Litanii* nie znamy, zostały one ustalone na podstawie korespondencji kompozytora. I tak *I Litanie ostrobramska* została skomponowana w r. 1843, ostatnia, czwarta - w 1855 roku. W każdej z nich Moniuszko podzielił tekst na kilka części o zróżnicowanym charakterze.

III Litanie jest uznawana za najpiękniejszą ze wszystkich, była też najwyżej ceniona przez samego autora, któremu zależało na jej opublikowaniu. Doszło do tego dość późno, bo w roku 1862, podczas pobytu Moniuszki w Paryżu, za sprawą wizyty, jaką złożył Gioacchino Rossiniemu.

Moniuszko zadedykował słynnemu kompozytorowi swój utwór, który spotkał się bardzo życzliwą opinią autora *Cyrulika sewińskiego*.

Często cytuje się jego list do Moniuszki: "Panie kolego kochany, przebiegłem z żywym zajęciem *Litanie* Twej kompozycji, którą mi zaofiarowałeś, szczęśliwy, że mogę Ci tu wyrazić szczerze moje powinszowanie z powodu dzieła, które godnością stylu i religijną prostotą winno zyskać świetne powodzenie. Gdybym słuchał tylko głosu skromności, wymówiłbym się od zaszczytu dedykacji, która z wartością Twojej muzyki zespoli moją miłość własną; ale ta ostatnia jest przepartą, więc przyjmuję, dumny z tego koleżeństwa. Twój życzliwy G. Rossini." Co ważniejsze, Rossini zarekomendował utwór do wydania znanej oficynie Flaxlanda, która opublikowała go jesienią w postaci wyciągu fortepianowego. (wcześniej wydała też zbiór pieśni Moniuszki po francusku.) Było to jedyne wydanie *Litanii* Moniuszki za jego życia!

W programie dzisiejszego koncertu znajdą się także pieśni kościelne Moniuszki przeznaczone na głos solowy z organami: *Zwiastowanie (Lśni Gabriel promienną ozdobą)* do słów Antoniego Czajkowskiego, *Modlitwa do Boga Rodzicy (Głos mój podnoszę)* oraz *Modlitwa (O Mario, bądź pozdrowiona)*. *Pozdrowienie Anielskie*, przeznaczone na kwartet solistów i chór z organami oraz *Hymn do Matki Boskiej (O Królowo, pełna łaski)*, pomyślany jako duet, zostaną przedstawione po raz pierwszy w wersji z orkiestrą smyczkową.

Niedziela 17.11.2019, godz. 16.00

Kościół Najczystszego Serca Maryi
ul. Chłopickiego 2

MŁODZI MUZYCY W HOŁDZIE STANISŁAWOWI MONIUSZCE

Stanisław Moniuszko:

Sub tuum praesidium

Madonna

II Litania Ostrobramska

IV Litania Ostrobramska (instrumentacja Kazimierz Wiłkonirski)

Anna Choczaj-Trzaskowska sopran

Kamila Marynowicz mezzosopran

Jacek Szponarski tenor

Mateusz Michałowski baryton

Karol Skwara bas

Dominik Opaliński bas

Chór Akademicki Politechniki Warszawskiej

Dariusz Zimnicki przygotowanie Chóru

Polska Orkiestra Sinfonia Iuventus im. Jerzego Semkowa

Janusz Przybylski dyrygent

Sub tuum praesidium - *Pod Twoją obronę* - to jedna z najstarszych modlitw chrześcijańskich i najstarszy hymn ku czci Matki Bożej. Jego najdawniejszy zapis, w języku greckim, znaleziono na egipskim papirusie, datowanym na drugą połowę III wieku. Modlitwa rozpowszechniła się we wszystkich rytach Kościoła Wschodniego i Zachodniego. Od czasów średniowiecza jest używana na Zachodzie jako ostatnia antyfona komplety, zamiennie z *Salve Regina*. Łączy się też z odmawianiem Litanii Loretańskiej. Była śpiewana na melodię gregoriańską i opracowywana przez licznych kompozytorów wszystkich epok. Jest żarliwym błaganiem o opiekę Bożej Rodzicielki, zrodzonym w czasach prześladowań i wypowiedzianym w każdym czasie i w każdej potrzebie. To wołanie było bliskie sercom Polaków w czasach niewoli, jego słowa nieustannie rozbrzmiewały też podczas modłów przy Ostrej Bramie. Było bliskie także Stanisławowi Moniuszce, który dopełnił je muzyką. W jego ujęciu jest to pieśń solowa, na alt lub baryton, którą opracowywał kilkakrotnie - znamy wersje z fortepianem, organami, a także z towarzyszeniem orkiestry. Powstała w okresie wileńskim, choć dokładnej daty nie znamy - między rokiem 1846 a 1855. Szlachetna linia melodyczna podkreśla błagalny charakter słów. Z melodią wokalną prowadzą dialog instrumenty dęte, przy skromnym towarzyszeniu smyczków.

Cechą, która zbliża utwór do arii, jest ekspresyjna kadencja solowa. Śpiewakiem, którego Moniuszko miał na myśli, był jego przyjaciel z Wilna, Achille Bonoldi, zapamiętany przez historię jako Jontek w *Halce* wileńskiej. W jednym z listów pisze on do Moniuszki: "Proszę Ciebie o jedną łaskę - to jest, żebym na offertorium mógł śpiewać precudowne *Sub tuum praesidium*."

Kantata *Madonna* jest jedynym utworem Moniuszki o tematyce religijnej, napisanym w języku włoskim - powstała do słynnego wiersza Petrarcki, zamykającego jego *Canzoniere* - *Vergine bella, che di sol vestita...* Jego pierwsza strofa w przekładzie Felicjana Faleńskiego brzmi:

*Panienko piękna, którą blask osłania!
Co w gwiazdy zdobna, dniejesz na obszarze
Nieba, którego Król wziął z Ciebie życie!
Dziś mi o Tobie Miłość mówić każe.
Lecz jak bez Twego zacząć współdziałania
I bez tej Chwały, którąś Ty w zachwycie
Zrodziła Światu? O! jeżeli skrycie
Z dziwną wyprzedzasz rozkoszą
Tych, co Cię w sercu swem noszą,
(Tak, że wy nawet biedni, co tęsknicie,
Bywajciew prędcie przez Nią wysłuchani) —
Chciej memi wzruszyć się modły!
Acz jam proch podły — Ty zaś niebios Pani!*

Canzona ta zawsze budziła zachwyt kompozytorów, muzykę do niej komponowali Dufay i Palestrina. Moniuszko opracował pięć z dziesięciu strof i powierzył je na przemian chórowi i soliście - basowi. Początkowy chór jest powtarzany na zakończenie.

Kantatę *Madonna* napisał Moniuszko z myślą o trzeciej podróży do Petersburga i planowanym tam koncercie kompozytorskim. Prasa zapowiadała przyjazd wybitnego polskiego kompozytora, przypominając jego poprzedni pobyt w stolicy Rosji: "Miłośnicy muzyki byli zachwyceni kompozycjami p. Moniuszki i okazali mu prawdziwie braterską sympatię, co skłoniło genialnego kompozytora do przyjazdu do Petersburga z nowymi utworami. Możemy zapewnić naszym czytelników, że koncert ten sprawi im prawdziwą przyjemność."

Koncert odbył się 20 marca 1856 roku w pałacu Jusupowów. W programie oprócz kantaty, zwanej wówczas *Hymnem Petrarcki*, znalazły się m.in. uwertura *Kain*, fragmenty kantat *Milda* i *Nijoła* oraz uwertura *Bajka*. Wystąpiła orkiestra i chór opery włoskiej, solo w *Madonnie* śpiewał znakomity bas opery Osip Pietrow. W recenzji z koncertu Aleksander Sierow napisał: "W *Hymnie* zadziwiająco piękny jest pierwszy chór, w harmonicznym rozwoju subtelnej i prostej myśli nadzwyczaj szczęśliwie zostały wykorzystane niektóre śmiałe dysonanse.

Aria dla basy jest napisana w bardziej powszechnym, włoskim stylu, ale i tu jest wiele piękności." Sierow chwalił też pozostałe utwory. Natomiast "Tygodnik Polski" podkreślił: „Powodzenie znakomitego Mistrza było zupełne. Genialne utwory p. Moniuszko sprawiły tu najgłębsze wrażenie i były przyjęte z zachwytem”.

Trzeba wspomnieć o dalszym losie utworu. Po śmierci Moniuszki przybył do Warszawy Mikołaj Rubinstein, by dać koncert na rzecz jego rodziny, potrzebującej wsparcia materialnego. W dowód wdzięczności wdowa po kompozytorze ofiarowała mu partyturę *Madonny*, z własną dedykacją po francusku. Odtąd słuch o utworze zaginął. Po wojnie okazało się, że partytura znajduje się w Moskwie. Została wydana dopiero w r. 1961.

W spisie swoich utworów Moniuszko wymienia cztery *Litanie Ostrobramskie* na chór i orkiestrę. Dwie z nich zabrzmiały na wczorajszym koncercie, dwie pozostałe zostaną wykonane dzisiaj. Genezę *Litanii Ostrobramskich* Moniuszki wiąże się zwykle z listem Tomasza Zana (wspomnianym w omówieniu koncertu z 16 listopada), nie wydaje się jednak prawdopodobne, by Moniuszko, gorący czciciel Ostrobramskiej Pani, takiej zachęty potrzebował. Znamy jego wcześniejsze wypowiedzi, świadczące, że był to jego własny projekt.

Kunszt opracowania tekstu *Litanii* świadczy, że włożył w tę pracę całą wiedzę i serce. Nic dziwnego, że *Litanie*, choć powstawały w kilkuletnich nawet odstępach czasowych, reprezentują niezmiennie najwyższy poziom artystyczny i słusznie są uznawane za najpiękniejsze utwory religijne Moniuszki. Każda z nich reprezentuje inne podejście do tradycyjnego tekstu, ze względu na schematyczną konstrukcję niełatwego do ujęcia muzycznego. *II Litania Ostrobramska*, napisana w 1849 roku, została podzielona na pięć części, *IV Litania*, skomponowana w 1855 roku - na cztery, o bardzo zróżnicowanej stronie wyrazowej. *IV Litania*, w odróżnieniu od trzech poprzednich, znana jest tylko w wersji z fortepianem. Czy istniała jej wersja z orkiestrą? Sam Moniuszko wymienił kiedyś wszystkie cztery *Litanie* jako utwory na chór i orkiestrę. Obecnie *IV Litania Ostrobramska* jest najczęściej wykonywana w instrumentacji Kazimierza Wiłkomirskiego.

Niedziela, 24.11. 2019, godz. 16.00

Bazylika katedralna św. Michała Archanioła i św. Floriana Męczennika

KONCERT FINAŁOWY

Stanisław Moniuszko:

Psalm. Ne memineris

Psalm. Vide humilitatem

Ojciec nasz

*Benedictus**

*In te speravi, Domine***

Msza łacińska Es-dur

*pierwsze współczesne wykonanie w tej wersji

**rekonstrukcja partytury Krzysztof Teodorowicz

Maria Rozynek-Banaszak sopran

Roksana Wardenga mezzosopran

Andrzej Lampert tenor

Jarosław Bręk baryton

Piotr Wilczyński organy

Chór Mieszany Filharmonii Narodowej

Bartosz Michałowski przygotowanie Chóru

Orkiestra Polskiego Radia w Warszawie

Michał Klauza dyrygent

Natchnienie do wielu swoich utworów religijnych zaczerpnął Moniuszko z psalmów. Ich słowa z pewnością silnie współbrzmiły z jego życiem duchowym. Znajdziemy w jego twórczości i pieśni jednogłosowe, oparte na ich słowach, i duety, i utwory na chór z organami lub z orkiestrą. Komponował je zarówno do tekstów łacińskich, jak i do ich polskich parafraz. Niektóre były zapewne pisane na użytek liturgiczny, inne - z potrzeby serca. Osobną pozycję stanowi akompaniament organowy do psalmów niespornych.

Utwory wybrane na dzisiejszy koncert to nie opracowania pełnych tekstów psalmów, lecz muzyka pisana do ich fragmentów, wybranych i zestawionych według własnego odczucia kompozytora. Niekiedy połączone są wersety z różnych psalmów. Można w tym fakcie dostrzec również świadectwo, jak bardzo teksty te były mu bliskie, i jak silną miał potrzebę ich wypowiedzenia środkami muzycznymi.

W trzech utworach tego gatunku można dostrzec wspólną cechę - ich słowa mają charakter błagalny.

Psalm. Ne memineris (daty powstania nie znamy) to dość rozbudowana kompozycja na kwartet solistów, chór mieszany, organy i orkiestrę smyczkową. Kwartet ma tu szczególnie eksponowaną rolę: najpierw śpiewa na przemian z chórem, po czym dołącza do niego ze swoją niezależną partią. Jest więc w utworze faktycznie faktura dwuchórowa - rzecz u Moniuszki odświętna. Słowa - to dwa wersety z Psalmu 79 (78): *Ne memineris iniquitatum nostrarum! Adiuva nos, adiuva me, Deus Salutaris noster. Propitius esto peccatis nostris propter sanctum nomen tuum.* Moniuszko zmodyfikował tekst oryginalny, nadając mu bardziej osobisty sens: Nie pamiętaj naszych przewinień! Pospiesz nam, pospiesz mi [!] z pomocą, Boże naszego zbawienia! Bądź miłosierny wobec naszych grzechów przez wzgląd na Twe święte imię. W zakończeniu autor eksponuje wołanie *Pospiesz nam z pomocą!*

Psalm. Vide humilitatem został skomponowany zapewne tuż przed 15 września 1868 roku, o czym świadczy data na czystopisie, wykonanym przez kopistę. Tekst - to swobodnie wybrane i zestawione fragmenty wersetów 18 - 20 z Psalmu 25 (24): *Vide humilitatem meam, vide laborem meum. Respice inimicos meos, quoniam multiplicati sunt! Custodi animam meam, et erue me: non erubescam, quoniam speravi in te. (Spójrz na moje poniżenie, spójrz na moją udrękę. Spójrz na mych nieprzyjaciół: jest ich wielu. Strzeż mojej duszy i wybaw mnie: nie zawstydzę się, bo Tobie zaufałem.)* Do utworu został też wpisany tekst polski, który nie jest tłumaczeniem oryginału - został zaczerpnięty z „Graduale” z *Hymnów do Mszy Świętej* Władysława Syrokomli.

Offertorium *In te speravi, Domine* zachowało się w postaci autografu partytury na chór i organy. Osobny głos organowy poświadcza, że istniała również wersja utworu z orkiestrą smyczkową. Dzięki tej wskazówce możliwe było jej odtworzenie, a na dzisiejszym koncercie ma ona swoje pierwsze współczesne wykonanie. Słowa, wyrażające ufność w Bogu i nadzieję na zbawienie, zaczerpnął kompozytor z dwóch psalmów; wchodzi one również w skład hymnu *Te Deum*. Werset *In te speravi, Domine, non confundar in æternum* (*W Tobie, Panie, złożyłem nadzieję*) pochodzi z Psalmu 31 (30), drugi - *Salvum fac populum tuum Domine, et benedic hereditati tuæ* (*Zbaw, Panie, lud swój i błogosław dziedzictwu swemu*) - z Psalmu 28 (27). Słychać, że melodie utworu płyną prosto z serca. Cechą wyróżniającą kompozycję jest przemienność tonacji dur i moll. Pierwszy werset pojawia się więc w dwojakim zabarwieniu - najpierw jest podany w tonacji mollowej, wyrażającej niedolę, później - w durowej, pełnej ufności.

Pewne podobieństwo do niego, jeśli chodzi o przemienność tonacji durowej i mollowej, znajdziemy w *Benedictus*. Z tytułu nie należy wnosić, że chodzi tu o część *ordinarium missae*, bowiem Moniuszko posłużył się tylko początkowym fragmentem tekstu. Co ciekawe, dzięki dwojakiemu opracowaniu muzycznemu został on zinterpretowany przez kompozytora na dwa sposoby: w pierwszym epizodzie, w D-dur, ma on charakter pogodny, liryczny; w drugim, silnie skonstrastowanym, w d-moll, staje się zaskakująco dramatyczny.

Na stronie tytułowej rękopisu wersji z organami znajduje się adnotacja: „*Benedictus*” na kwartet wokalny mieszany z Organem – Moniuszki. (toż samo jest i z dodaniem kwintetu smyczkowego) „do Śgo Krzyża z powinszowaniem Nowego Roku. Muzyka St. Moniuszki.” Obie wersje utworu - z organami i z orkiestrą smyczkową, różniące się w zakończeniu, powstały w ciągu jednego dnia - 31 grudnia 1867 roku. Może więc był to prezent dla świątyni lub któregoś z księży, przeznaczony do zaśpiewania w następnym, świątecznym dniu? Około 1895 roku wydano jedynie wersję na chór mieszany z organami. O zainteresowaniu kompozycją przez zespoły amatorskie świadczy fakt, że powstało również opracowanie na chór jednogłosowy. *Benedictus* w wersji na czterogłosowy chór mieszany, organy i smyczki zachował się w rękopisie i nie był dotychczas wydany. Ma on na naszym festiwalu swoje pierwsze współczesne wykonanie.

Kompozycje religijne Moniuszki były wykonywane nie tylko w kościołach, lecz także na koncertach. Do takich należy *Ojciec nasz* w wersji wzbogaconej udziałem orkiestry smyczkowej. Utwór został wykonany 17 czerwca 1859 roku na koncercie w ogrodzie Frascati, wraz z kompozycjami religijnymi Beethovena, Dobrzyńskiego i Mendelssohna. W recenzji w „Ruchu Muzycznym” czytamy: „*Ojciec nasz* Moniuszki, ułożone na 4-głosowy chór z towarzyszeniem orkiestry, było najpierwszym, najkrótszym programem ustępem, ale tak pięknym, że odżałować trudno, że przynajmniej dwa razy dłuższym nie jest albo że go nie powtórzono. Wyraz czystej modlitwy wieje z tej kompozycji na słuchacza, ale z powodu krótkości nie dosyć go zdoła oderwać od ziemi; choć jeśli muzyka zdolna jest do tego, to taka właśnie, jak *Ojciec nasz* pana Moniuszki [...]”

Msza Es-dur - jedna z dwóch, jakie napisał Moniuszko do tekstu łacińskiego - jest uważana za najlepszą spośród jego wszystkich mszy. Oto co napisał o niej wybitny znawca twórczości Moniuszki, Zbigniew Jachimecki: „*Msza Es-dur* to jakby jego 'missa solemnis'. Jest najokazalsza w wyrazie i najgłębsza. Moniuszko świetnie stopniuje w *Kyrie* wyraz błagalny, w każdym odcinku dobiera coraz to intensywniejsze środki akordowe, coraz silniejsze kontrasty i dysonanse. Nader efektownie przeprowadził Moniuszko obfity tekst *Gloria*. W *Credo* bez posługiwania się techniką imitacyjną utrzymał Moniuszko przedziwo głosów w wielkiej od siebie niezależności. Religijny charakter inwencji Moniuszki zaznacza się tu [w *Sanctus*] w pełni motywami, w których zdaje się żyć duch starych polskich pieśni nabożnych. W słodczy natchnionego piękna i subtelnego wyrazu *Benedictus* godne jest stanąć obok *Ave verum* Mozarta.” *Mszę* zamyka mistrzowskie *Agnus Dei* o bardzo szerokiej skali ekspresji.

Rękopis *Mszy Es-dur* Moniuszki z dedykacją „dla uczniów i uczennic Warszawskiego Instytutu Muzycznego na pamiątkę wspólnej pracy”, przechowywany w Bibliotece Warszawskiego Towarzystwa Muzycznego, nosi datę 8 maja 1865 roku.

„Dziennik Warszawski” zapowiadał jej pierwsze wykonanie: „Będzie to rodzaj solennej inauguracji nowego kierownictwa nad muzyką w archikatedrze tutejszej, które powierzono dyrektorowi Instytutu Muzycznego. Oprócz tej *Mszy Moniuszki* wykonaną będzie nadto jeszcze *O salutaris*, kompozycja A. Kątskiego.” To właśnie Kątskiemu, sławnemu skrzypkowi i dyrektorowi Instytutu, powierzono tę funkcję. *Msza Es-dur* została wykonana 26 listopada tego roku w katedrze św. Jana pod jego dykcją i z udziałem uczniów tej instytucji.

BIOGRAMY SOLISTÓW, DYRYGENTÓW I ZESPOŁÓW ARTYSTYCZNYCH

SOLIŚCI

JAROSŁAW BRĘK

(27.10. oraz 24.11.)

Bas-baryton. W latach 1984-1996 śpiewał w chórze *Poznańskie Słowiki* Stefana Stuligrosza. Ukończył Wydział Wokalny Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie, w klasie śpiewu Jerzego Artysza. Wyróżniony przez swoją uczelnię medalem *Magna cum Laude* za wybitne osiągnięcia artystyczne. Jest laureatem nagród na konkursach wokalnych w Barcelonie, Vercelli i Lizbonie. Dwukrotnie nominowany do Paszportu Polityki. Odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi, Brązowym Medalem *Gloria Artis*, odznaką *Zasłużony dla Kultury Polskiej*, Odznaką Honorową za zasługi dla Województwa Wielkopolskiego oraz Odznaką Honorową za zasługi dla Województwa Lubuskiego. Od 2000 roku jest czołowym solistą Warszawskiej Opery Kameralnej. Współpracuje z wieloma teatrami operowymi oraz filharmoniami w Polsce i za granicą. Śpiewał na scenach i estradach większości krajów Europy, w Japonii, Libanie, Rosji i Izraelu. Oklaskiwano go m.in. na scenach Paryża, Londynu, Berlina, Amsterdamu, Brukseli, Rzymu, Barcelony, Walencji, Santiago de Compostela, Hamburga, Jerozolimy, Sankt Petersburga, Tokio, Yokohamy, Hiroshimy i Osaki. Współpracował ze 150. orkiestrami i 200. chórami z całego świata, wykonał ponad 20 partii operowych oraz ponad 140 dzieł oratoryjnych. Dokonał wielu nagrań archiwalnych, nagrał około 30 płyt CD, wielokrotnie nagradzanych Fryderykami oraz nagrodą Złotego Orfeusza. Wydane przez NAXOS nagranie *Stabat Mater* Szymanowskiego otrzymało w 2009 roku nominację do nagrody Grammy.

KRZYSZTOF CHALIMONIUK

(10.11.)

Baryton. Absolwent Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie (2009). W 2010 roku debiutował na scenie operowej w *Nabucco* Verdiego (rola tytułowa) w Bad Hersfeld (Niemcy). W tym samym roku zdobył nagrodę dla najlepszego solisty podczas Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Cerkiewnej „Hajnówka” w Białymstoku. Występował i nagrywał z zespołami muzyki dawnej: La Tempesta, Ars Nova, Sabionetta, Canor Anticus, Subtilior Ensemble, Il Tempo oraz z Międzynarodową Letnią Akademią Muzyki Dawnej. Współpracował z Włodkiem Pawlikiem przy nagraniu muzyki do spektaklu Teatru Telewizji *Stygmatyczka*. Wziął udział w wykonaniu jego kantaty *Mysząc Ojczyzna*, napisanej z okazji 1050 rocznicy Chrztu Polski. W czerwcu 2019 roku wystąpił u boku Aleksandry Kurzak, Roberto Alagni i Andrzeja Dobbera w spektaklu *Madama Butterfly* Pucciniego na warszawskim Placu Defilad. Współtworzy nagradzany Fryderykami sekstet wokalny muzyki współczesnej proMODERN.

ANNA CHOCZAJ-TRZASKOWSKA

(17.11.)

Sopran. Edukację muzyczną rozpoczęła w wieku 7 lat w Państwowej Podstawowej Szkole Muzycznej im. Henryka Wieniawskiego w Poznaniu, którą ukończyła w klasie skrzypiec i rozpoczęła naukę gry na flecie poprzecznym. Cztery lata później podjęła naukę śpiewu w PSM im. Fryderyka Chopina w Warszawie w klasie śpiewu prof. Bożeny Betley. W 2016 roku ukończyła studia licencjackie z wyróżnieniem w Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie kształcąc się u prof. Ewy Łżykowskiej-Lipińskiej, a w Conservatorio Statale di Musica „Gioachino Rossini” w Pesaro u Evghenii Dundekovej. W tym samym roku rozpoczęła studia w Haute Ecole de Musique w Genewie w klasie Marcina Habeli. W 2019 roku ukończyła studia magisterskie z wyróżnieniem w Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie w klasie ad. dr Magdaleny Idzik, a swoje umiejętności doskonaliła na kursach mistrzowskich m.in. u Jose Carrerasa, Ryszarda Karczykowskiego, Evghenii Dundekovej, Marcina Habeli, Rudolfa Piernay i Christine Whittlesey. Jest laureatką m.in.: Konkursu Wokalnego im. Haliny Słonickiej, Konkursu im. M. Ięczyńskiego Karłowicza w Krakowie czy Konkursu Wokalnego Franciszki Platówny we Wrocławiu. Koncertowała we Francji, Chinach, Niemczech, Włoszech, Szwajcarii i Polsce, a w roli Panny Flory w „Ciotuni” Aleksandra Fredry także na deskach Teatru Ochoty w Warszawie. W swoim dorobku posiada wiele realizacji artystycznych takich jak: partia Despiny w *Così fan tutte* (Teatr Wielki Opera Narodowa), Zuzanny w *Weselu Figara* (Warszawska Opera Kameralna), Zerliny w *Don Giovannim* (Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina), Marzenki w *Sprzedanej Narzeczonej* (Filharmonia Świętokrzyska), a ostatnio Lucile w *Les Fêtes Venitiennes* Andrea Campry (Teatr w Genewie). Uczestniczyła także w projekcie muzyki współczesnej Lery Auerbach pod kierunkiem Edwarda Gardnera w Victoria Hall w Genewie, a w Chinach (Suzhou, Szanghaj, Nanjing) we współczesnej chińskiej operze. Występowała na Międzynarodowym Festiwalu Operetkowym w Rydze, Festiwalu im. Jana Kiepury w Krynicy-Zdroju, a także na Międzynarodowym Festiwalu iSing w Chinach.

ALICJA GALA

(9.11.)

Sopran. Studiuje na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie w klasie śpiewu solowego Eugenii Rozlach oraz w klasie kameralistyki Krystyny Borucińskiej. Zajęła III miejsce na Ogólnopolskim IV Konkursie Wokalnym im. Profesor Haliny Stonickiej w Suwałkach (2014), otrzymała III nagrodę na II Konkursie muzyki organowej i organowo-kameralnej *Artem cameralem promovere* w Mielcu wraz organistą Adrianem Galą oraz skrzypaczką Kingą Zlot (2017). Wzięła udział w ogólnopolskich festiwalach muzyki organowej i kameralnej w Iwoniczu, Węgrowie, Skierniewicach i Nałęczowie, a także w koncercie *Dzieci wspólnej Europy* w Antwerpii (2013). Jako solistka współpracuje z chórem In Laetitia. W 2015 roku wzięła udział w studenckich spektaklach *Orlando Paladino* Haydna (Medoro) oraz *Suor Angelica* Pucciniego. Jest korepetytorem emisji głosu w Chórze Akademickim Politechniki Warszawskiej oraz w Grodzkim Chórze Bogorya. Wraz z mężem, Adrianem Galą, wykonuje repertuar na głos i organy.

JOANNA GONTARZ

(10.11.)

Alt. Studiowała na Wydziale Wokalno-Aktorskim Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie w klasie Bożeny Betley. Swoje umiejętności doskonaliła na kursach mistrzowskich prowadzonych przez takich śpiewaków jak Anita Garanča, Dirk Snellings czy Ryszard Karczykowski. Na swoim koncie ma liczne występy solowe na estradach Filharmonii w Polsce i za granicą. Śpiewała na Wielkanocnym Festiwalu Ludwiga van Beethovena, Festiwalu Warszawska Jesień czy Louis Lewandowski Festival w Berlinie. Solowe partie w jej wykonaniu można usłyszeć na płytach nagranych wraz z Polską Orkiestrą Radiową oraz trzech zarejestrowanych z zespołem kameralnym The Warsaw Singers (nominacja do nagrody Fryderyk 2012). Udzielała swojego głosu na potrzeby nagrań do filmów (*Jan Paweł II. Szukałem Was*, *Bitwa Warszawska 1920*) oraz teatru (*Mewa* Czechowa w Teatrze Narodowym). Współpracuje jako solistka i korepetytorka głosu z licznymi warszawskimi zespołami. W styczniu 2015 roku zainicjowała cykl koncertów *Warszawa - Jerozolima*, podczas którego promowała muzykę synagogalną. Od kilku lat współpracuje ze Stowarzyszeniem kultury żydowskiej Beit Polska, gdzie prowadzi zajęcia z emisji głosu dla kantorów.

SŁAWOMIR JURCZAK

(16.11.)

Bas-baryton. Ukończył studia na Wydziale Wokalno-Aktorskim Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie (1986). W latach 1986-2017 był solistą Warszawskiej Opery Kameralnej. Wykonywał wiele partii solowych w operach Mozarta: (Sarastro i Zapowiadacz w *Czarodziejskim flecie*, Bartolo w *Weselu Figara*, Masetto i Leporello w *Don Giovannim*, Don Alfonso w *Così fan tutte*, Osmin w *Urowadzeniu z Seraju*, Publio w *La clemenza di Tito*), Rossiniego (Basilio w *Cyruliku sewilskim*, Alidoro i Don Magnifico w *Kopciuszku*, Fernando Villabella w *Sroce złodziejce*, Haly we *Włoszce w Algierze*), Webera (Kuno w *Wolnym strzelcu*), Stefaniego (Bardos w operze *Cud, czyli Krakowiacy i Górale*) i wielu innych. Wykonywał także partię Króla Marka w koncertowej wersji *Tristana i Izoldy* Wagnera. Współpracuje z wieloma wykonawcami muzyki dawnej, m.in. z Władysławem Kłosiewiczem, Agatą Sapiechą, Simonem Standagem. Prowadzi działalność koncertową w kraju i za granicą, wykonując także partie solowe w dziełach Mozarta (*Requiem*, *Msza C-dur Koronacyjna*, *Msza c-moll*), Dvořaka (*Stabat Mater*) i Haydna (*Msza Nelsonska*, *Paukenmesse*, *Harmoniemesse*, *Theresienmesse*). Występował na scenach Niemiec, Holandii, Francji, Włoch, Hiszpanii, Portugalii, Austrii, Szwajcarii, Szwecji, Rosji, Ukrainy, Izraela, Kanady, Libanu i Japonii. Działa także aktywnie jako asystent reżysera. Ma w swoim dorobku artystycznym szereg nagrań płytowych (Mielczewski – *Opera Omnia*, Szarzyński – *Opera Omnia*, Peri - *L'Euridice*, Stefani – *Cud, czyli Krakowiacy i górale*, Dvořak – *Stabat Mater*, Haendel – *Giulio Cesare*). Od 2005 roku prowadzi także działalność pedagogiczną. Otrzymał Srebrny Krzyż Zasługi za osiągnięcia artystyczne. W Polskiej Operze Królewskiej jest solistą i asystentem reżysera.

TOMASZ KRZYSICA

(16.11.)

Tenor. Absolwent gdańskiej Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki. Jako student uczestniczył w kursach mistrzowskich u Fedory Barbieri, Rolanda Panerai, Siegfrieda Lorentza i Ryszarda Karczykowskiego. Debiutował partią Leńskiego w *Eugeniuszu Onieginie* w Operze Bałtyckiej, a od 2000 roku jest związany z Warszawską Operą Kameralną. W roku 2012 wziął udział w pierwszym pełnym wykonaniu opery Anotniego Radziwiłła *Faust* w Pałacu Wojanów. Jest laureatem Konkursu Sztuki Wokalnej im. Ady Sari w Nowym Sączu (III nagroda i Nagroda specjalna, 1999), Międzynarodowego Konkursu Głosów Operowych *Rosetum* w Mediolanie (I nagroda, 2001) i Międzynarodowego Konkursu Wokalnego im. Stanisława Moniuszki w Warszawie (II nagroda i nagrody specjalne, 2001). Otrzymał Premio Basiola – nagrodę włoskiej krytyki muzycznej dla najciekawszej osobowości artystycznej włoskich konkursów wokalnych w 2001 roku. W Warszawskiej Operze Kameralnej śpiewa m.in. Tamina (*Czarodziejski flet*), Ferranda (*Così fan tutte*), Ottavia (*Don Giovanni*), Leńskiego i Nemorina (*Napój miłosny*).

Występował z zespołem WOK w Szwajcarii, Holandii, Niemczech, Hiszpanii i Japonii. W 2001 roku brał udział w premierze *Otella (Cassio)* na scenie Opery w Tuluzie. W Teatrze Wielkim w Warszawie zaśpiewał partię Pruniera w *Jaskółce* Pucciniego oraz Narrabotha w *Salome* Straussa, otrzymując entuzjastyczne recenzje. Dokonał wielu nagrań radiowych i płytowych. Płyta z Mszą M. Koperskiego (*Musica Sacromontana*) była nominowana do nagrody Fryderyk 2010. Artysta występuje także w repertuarze oratoryjno-kantatowym, wykonując m.in. utwory Bacha, Mozarta i innych kompozytorów. Mszę *In tempore belli* Haydna śpiewał w paryskim Théâtre des Champs-Élysées i na Festiwalu w Nantes pod batutą Charlesa Dutoit, a *Requiem* Mozarta — na Festiwalu Saint-Denis pod dyrekcją Kurta Masura. Wziął udział w prawykonaniu *Magnificat* Wojciecha Kilara oraz w wykonaniach jego *Missa pro pace*. Występował na festiwalach Wratislavia Cantans, Muzyczna Praga i na Festiwalu Mozartowskim.

ANDRZEJ LAMPERT

(27.10. oraz 24.11.)

Tenor. Absolwent Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach na Wydziale Jazzu i Muzyki Rozrywkowej w klasie Renaty Danel oraz Wydziału Wokalno-Aktorskiego Akademii Muzycznej w Krakowie w klasie Janusza Borowicza. Od 2011 roku pozostaje pod opieką wokalną Heleny Łazarskiej. Laureat III Konkursu im. I. J. Paderewskiego w Bydgoszczy, XV Międzynarodowego Konkursu Sztuki Wokalnej im. Ady Sari w Nowym Sączu, XV Międzynarodowym Konkursie Wokalnym im. Imricha Godina we Vrablach na Słowacji oraz Międzynarodowej Letniej Akademii Uniwersytetu Mozarteum w Salzburgu w 2013 roku. Zadebiutował w 2010 roku na scenie Opery Śląskiej w Bytomiu partią Alfreda (*Traviata*), a w 2013 roku na tej samej scenie wystąpił jako Leński (*Eugeniusz Oniegin*). Jest solistą Opery Krakowskiej, gdzie debiutował jako Pinkerton (*Madama Butterfly*). Wykonuje tam partie Nemorina (*Napój miłosny*), Barinkaya (*Baron Cygański*), Parysa (*Piękna Helena*), Alfreda, Leńskiego, Walthera (*Tanhäuser*), Don Narcisa (*Turek we Włoszech*), Rudolfa (*Cyganeria*), Ernesta (*Don Pasquale*) oraz Riccarda Percy (*Anna Bolena*). Występuje na innych scenach kraju, m.in. w roli Nadira (*Poławiacze perel*) i Romea (*Romeo i Julia*), a także w Operze Narodowej w Montpellier, w Stadttheater w Baden i w Operze w Grazu. Wykonuje repertuar oratoryjny w kraju i na świecie. Wziął udział w wielu nagraniach, m.in. *Parii* Moniuszki (premiera płytowa), *Hagith* Szymanowskiego z Orkiestrą Polskiego Radia, jego *III Symfonii* z Narodową Orkiestrą Symfoniczną Polskiego Radia, *Małej mszy uroczystej* Rossiniego z Filharmonią Narodową. Wielokrotnie występował w telewizji, nagrał szereg płyt, m.in. z zespołem PIN. Jego duet z Sarah Brightman znalazł się w rozszerzonej wersji albumu *Symphony*. W 2017 roku został laureatem XI Teatralnych Nagród Muzycznych im. Jana Kiepury w kategorii Najlepszy Śpiewak Operowy. W 2018 roku otrzymał Nagrodę "Dziennika Teatralnego" im. Zbigniewa Grucy oraz „Złotą Maskę” za rolę Romea w operze Gounoda w Operze Śląskiej.

ANETA ŁUKASZEWICZ

(16.11.)

Mezzosopran. Solistka Polskiej Opery Królewskiej. Ukończyła z wyróżnieniem Studia w Akademii Muzycznej w Warszawie w klasie Jerzego Artysza (2004). Już w czasie studiów wzięła udział w wykonaniach dzieł oratoryjnych m.in. Bacha, Haendla, Vivaldiego, Pergolesiego i Mozarta. Występowała u boku takich artystów jak Michael Chance i Emma Kirkby. Współpracowała z wieloma polskimi orkiestrami, m.in. z Orkiestrą Kameralną Polskiego Radia Amadeus, Polską Orkiestrą Radiową, orkiestrą Sinfonia Varsovia, Concerto Avenna, Concerto Polacco, Sinfonia Viva, a także z Filharmonią im. Romualda Traugutta. Występuje w repertuarze kameralnym i pieśniarskim. Gościła m.in. na Letnim Festiwalu Kompozytorów Polskich i Festiwalu Pieśni Europejskiej w Warszawie, Dolnośląskim Festiwalu Muzycznym oraz na festiwalu Szalone Dni Muzyki. Ma w repertuarze pieśni Mozarta, Chopina, Moniuszki, Schumanna, Schuberta, Brahmsa, Paderewskiego, Mahlera, Musorgskiego, Ravela, Szymanowskiego, Schönberga, Berga. Wśród utworów nagranych na płyty z jej udziałem są *Rapsod na mezzosopran i orkiestrę* i *Msze Stanisława Moryty, Mała Msza Uroczysta* Rossiniego, „*Staub und Schatten sind wir...*” Miłosza Bembinowa, a także kolędy w aranżacjach Tomasza Radziwonowicza. W 2008 roku ukazała się jej pierwsza płyta solowa, na której znalazły się cztery cykle pieśni Stanisława Moryty (nominacja do nagrody Fryderyka). Debiutowała na scenie kameralnej Teatru Wielkiego partią Filipiewny w *Eugeniuszu Onieginie* (spektakl studencki, 2001). Ma w repertuarze role Cornellii w *Juliuszu Cezarze*, Marceliny i Cherubina w *Weselu Figara*, Volpina w *Aptekarzu* Haydna i Loli *Rycerskości wieśniaczej*. W latach 2004–2017 występowała na scenie Warszawskiej Opery Kameralnej w *Koronacji Poppei* i *Powrocie Ulissesa* Monteverdiego, *Così fan tutte*, *La finta semplice* i *Łaskawości Tytusa* Mozarta, *Il finto Stanislao* Verdiego, *Jenufie* Janacka oraz *Prometeusza Bernadetty* Matuszczak, a w Teatrze Wielkim w *Katii Kabanowej* Janáčka. W 2015 r. wzięła udział w prapremierze opery Leszka Możdżera *Kant* (Pani Kant). Z zespołem Warszawskiej Opery Kameralnej występowała w Szwajcarii, Hiszpanii i Japonii. W 2015 r. wykonała w Operze Lwowskiej recital pieśni Paderewskiego. W czerwcu 2016 r. na V Festiwalu *Odkrywamy Paderewskiego* we Lwowie wykonała pieśni patrona festiwalu w opracowaniu Krzesimira Dębskiego. Wzięła udział w pierwszym polskim wykonaniu opery Fabiana Panisello *Le Malentendu* (2016) oraz w prawykonaniu utworu Krzesimira Dębskiego *Witkacego Portrety Kobiet* (2017).

ANDRZEJ MARUSIAK

(10.11.)

Tenor. W 2009 roku ukończył z wyróżnieniem studia na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w klasie dyrygentury chóralnej Katarzyny Sokołowskiej, a w 2012 roku ukończył z wyróżnieniem studia na wydziale Wokalnym tej samej uczelni w klasie śpiewu solowego Roberta Cieśli. W latach 2009 – 2018 był solistą Warszawskiej Opery Kameralnej i Polskiej Opery Królewskiej.

Jako chórzysta i solista występował na scenach operowych Polski, Europy i Azji wykonując dzieła sceniczne od renesansu do czasów współczesnych. Jest członkiem zespołu „Wikingowie” prezentującego „pieśni morza” w tradycyjnych surowych brzmieniach oraz Sekstetu Wokalnego Muzyki Współczesnej proMODERN, z którym otrzymał m.in. cztery nagrody Fryderyk. Od 2019 roku jest śpiewakiem Filharmonii Narodowej.

KAMIŁA MARYNOWICZ

(17.11.)

Mezzosopran. Jest studentką Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie w klasie Krystyny Jaźwińskiej-Dobosz. Otrzymała szereg nagród i wyróżnień na ogólnopolskich konkursach wokalnych, m.in. na Konkursie im. Franciszki Platówny we Wrocławiu, Konkursie w Mławie i Konkursie im. Barbary Kostrzewskiej w Rzeszowie, a także dyplom za najlepsze wykonanie pieśni Ludomira Różyckiego na Konkursie im. Ludomira Różyckiego w Gliwicach. Występowała w Filharmonii Opolskiej. Brała udział w kursach mistrzowskich, które prowadzili m.in. Piotr Łykowski, Izabela Kłosińska, Marcin Habela, Ryszard Karczykowski. W 2017 roku zadebiutowała w Teatrze Collegium Nobilium w Warszawie rolą Alindy w operze Cavalliego *Il Giasone*. Wystąpiła w spektaklach *Strasznego Dworu* w Copernicus Center w Chicago oraz na Festiwalu Yangcy w Wuhan w Chinach. W 2018 roku zadebiutowała w Teatrze Wielkim - Operze Narodowej rolą Łariny (Eugeniusz Oniegin). Współpracuje z Filharmonią Narodową w Warszawie.

MATEUSZ MICHAŁOWSKI

(9.11. oraz 17.11.)

Bas. Student drugiego roku Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie w klasie Włodzimierza Zalewskiego. Współpracuje z Polską Operą Królewską oraz Chórem *Cantores Varmienses*, działającym przy Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej. Otrzymał nagrodę Nagrodzony w Międzynarodowym Konkursie im. Giulio Perottiego w 2019 roku w Ueckermünde dla najpiękniejszego głosu basowego.

MARTA MULARCZYK

(10.11.)

Sopran. Absolwentka warszawskiej Akademii Muzycznej w klasie Jadwigi Rappé. Jeszcze podczas studiów zadebiutowała jako solistka w *Gloria* Vivaldiego na estradzie Filharmonii Narodowej. Przed trzytysięczną publicznością wykonała partię solową w monumentalnym wystawieniu *Carmina Burana* Orffa z towarzyszeniem Polskiej Orkiestry Radiowej pod dyrekcją Łukasza Borowicza. Śpiewała partię pierwszego sopranu w oratorium *Siedem Bram Jerozolimy* Krzysztofa Pendereckiego pod dyrekcją kompozytora (nagranie live, DUX). Współpracowała z dyrygentami: Krzysztofem Pendereckim, Łukaszem Borowiczem, Iriną Bogdanovich, Mają Metelską, Ewą Strusińską, Jakubem Burzyńskim i Andrzejem Borzymem.

DOMINIK OPALIŃSKI

(17.11.)

Bas-baryton. Absolwent Wydziału Wokalno-Aktorskiego Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy (studia licencjackie) oraz Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie (studia magisterskie). Na scenie zadebiutował jako student rolę Sempronia w operze *Aptekarz* Haydna podczas III Operowego Forum Młodych (Opera Nova, Bydgoszcz 2011). Brał udział w wykonaniach oper Haendla, Paisiella, Mozarta, Rossiniego, Moniuszki, Pucciniego, Wagnera, Nymana. W 2016 roku powierzono mu rolę Bourdera w operze *Ubu Rex* Krzysztofa Pendereckiego (Opera Śląska). Realizacja została nagrodzona Złotą Maską. Ma w repertuarze wiele dzieł oratoryjnych, m.in. *Magnificat* i *Oratorium na Boże Narodzenie* Bacha, *Requiem* i *Mszę c-moll* Mozarta, *Stabat Mater* i *Mszę G-dur* Schuberta oraz *Requiem* Faurégo. Współpracuje z Filharmonią Pomorską, Filharmonią Śląską, Filharmonią Warmińsko – Mazurską, Operą Śląską, Operą Wrocławską. Występował m.in. na Bydgoskim Festiwalu Operowym, Bydgoskim Festiwalu Muzycznym, Opera Rara w Krakowie, Festiwalu Oper Współczesnych we Wrocławiu, *Międzynarodowym Festiwalu im. Krzysztofa Pendereckiego – poziom 320 w Zabrze*. W 2018 roku, w ramach obchodów 85-lecia urodzin Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie, dwukrotnie wziął udział w wykonaniach jego *Te Deum.*, a także na Międzynarodowym Festiwalu iSing w Chinach.

KRZYSZTOF OSTROWSKI

(10.11.)

Organista. Urodził się w 1993 roku w Warszawie. Jest absolwentem Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie w klasie organów Józefa Serafina i Jarosława Wróblewskiego (dyplom z wyróżnieniem). Obecnie w tej samej uczelni odbywa studia doktoranckie. Jest laureatem Nagrody Specjalnej I Festiwalu Muzyki Organowej i Kameralnej *Per Artem ad Astra* w Krasnobrodzie (2007), nagrody za najlepsze wykonanie utworu Mariana Sawy oraz Nagrody Publiczności w I Ogólnopolskim Konkursie Organowym w Krasnobrodzie (2007), III Nagrody II Krakowskiego Konkursu Młodych Organistów w Krakowie (2009), II nagrody w Ogólnopolskim Bachowskim Konkursie Organowym w Krakowie (2015), a także kilku innych nagród na konkursach zagranicznych.

Dokonał prawykonania *Suity Krasnobrodzkiej* Alicji Gronau, *Concerto festivo* Dariusza Przybylskiego, *Muzyki kresowej na sopran, alt, tenor, organy i orkiestrę* Krzesimira Dębskiego, wziął udział w pierwszym polskim wykonaniu *Concerto für Cembalo, Orgelpositiv und Kammerorchester* Antona Heillera (2019).

ANNA PRZYBYSZ-ŁUKASZEWSKA

(16.11.)

ukończyła studia w zakresie gry na organach na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina (2017). Swoje umiejętności doskonaliła w Hochschule für Musik we Freiburgu Bryzgowijskim, w Hochschule für Musik und Theater w Lipsku oraz w Rice University w Houston. Jest stypendystką Prezesa Rady Ministrów oraz Niemieckiej Centrali Wymiany Akademickiej (DAAD). Występowała na międzynarodowych festiwalach organowych w Leżajsku, Puławach, Pastęku, Sejnach, i za granicą (Włochy, Niemcy, Litwa, USA). Jest laureatką II Ogólnopolskiego Konkursu Organowego im. Mariana Sawy w 2011 roku, V Międzynarodowego Konkursu Organowego im. Feliksa Nowowiejskiego w 2015 roku, półfinalistką V Międzynarodowego Konkursu Organowego „Daniel Herz” w Brixen w 2016 roku oraz XXII Międzynarodowego Konkursu Organowego im. G. Silbermanna we Freiburgu (w Saksonii) w 2017 roku.

TOMASZ RAK

(27.10.)

Baryton. Współpracuje z najważniejszymi scenami operowymi w Polsce, m.in. z Teatrem Wielkim - Operą Narodową w Warszawie, gdzie występował w *Umarłym Mieście* Korngolda oraz *Madame Butterfly* Pucciniego. W sezonie 2018/2019 zadebiutował rolą Edrisiego w *Królu Rogerze Szymanowskiego* (reż. Mariusz Treliński). Wieloletni solista Opery Bałtyckiej w Gdańsku, gdzie występował w spektaklach Marka Weissa: *Carmen* (Escamillo), *Eugeniuszu Onieginie* (rola tytułowa), *Madame Curie Sikory* (Langevin), *Otellu* (Jago) i *Così fan tutte* (Guglielmo). Na deskach opery w Gdańsku wykonał również głośne role w *Graczach* Szostakowicza (reż. Andrzej Chyra) oraz w *Ubu Rex* Pendereckiego (reż. Janusza Wiśniewskiego). Udany debiut w Operze Wrocławskiej w roli Oniegina zaowocował kolejnymi rolami, m.in. Zurgi w *Poławiaczach pereł*, Figara w *Cyruliku Sewilskim*, Dandiniego w *Kopciuszku* i Escamilla w widowisku operowym *Carmen*, zrealizowanym na Stadionie Śląskim we Wrocławiu dla 25-tysięcznej widowni. Współpracuje z Teatrem Wielkim w Łodzi (Figaro, Eisenstein w *Zemście Nietoperza*, Maksimilian w *Kandydzie*) i z Operą Podlaską (Marcello w *Cyganerii*, Eisenstein). Rozpoczął karierę w Warszawskiej Operze Kameralnej, gdzie wykonywał główne role w operach Mozarta i Rossiniego. W historii tej sceny zapisał się również wybitną rolą w operze *Żywoł rozpustnika* Strawińskiego (Nick Shadow). Z Operą Kameralną występował w Japonii, Francji i Hiszpanii w *Cyruliku Sewilskim*, *Czarodziejskim flecie*, *Così fan tutte* i *Wolnym strzelcu*. Koncertował w wielu prestiżowych salach Europy, m.in. w Palais des Beaux-Arts w Brukseli i w Koenigin Elisabethzaal w Antwerpii. Występował w Indiach i Kanadzie.

MARIA ROZYNEK-BANASZAK

(27.11. oraz 24.11.)

Sopran koloraturowy. Ukończyła z wyróżnieniem Wydział Wokalno-Aktorski Akademii Muzycznej im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu. Brała udział w licznych kursach mistrzowskich prowadzonych przez takich artystów jak: Teresa Żylis-Gara, Anita Garanča, Urszula Kryger. Od 2017 roku jest etatową solistką Opery Wrocławskiej. Występowała w Warszawskiej Operze Kameralnej, Teatrze Wielkim w Łodzi, Operze i Filharmonii Podlaskiej, Operze Nova w Bydgoszczy, Teatrze Wielkim w Poznaniu, Operze na Zamku w Szczecinie, a także z Orkiestrą Kameralną Polskiego Radia Amadeus, Orkiestrą Arte dei Suonatori oraz orkiestrami filharmonii w Opolu, Poznaniu, Wałbrzychu i Toruniu. Ponad 50 razy wystąpiła w roli Królowej Nocy w Czarodziejskim flecie Mozarta. Wielokrotnie wykonywała role Adeli (*Zemsta Nietoperza*), Rozyny w Cyruliku Sewilskim, Olimpii w Opowieściach Hoffmanna, Kunegundy w *Kandydzie* Bernsteina, Frasquity (*Carmen*), Marceliny (*Fidelio*) L. van Beethovena, Clorindy (*Kopciuszek*). Ma w repertuarze także partie Gildy (*Rigoletto*), Noriny (*Don Pasquale*), Julii w *Capulecich i Montecchich* Belliniego oraz Musetty w *Cyganerii*. Wykonuje partie solowe w dziełach kantatowo-oratoryjnych (*Stabat Mater* Pergolesiego, *Pasja wg św. Jana Bacha*, *Mesjasz* Haendla, *Requiem* Mozarta, *Carmina Burana* Orffa). Jej sukcesy w repertuarze barokowym potwierdziła II nagroda na Międzynarodowym Konkursie Muzyki Dawnej Canticum Gaudium...

AGATA RUMIŃSKA

(9.11.)

Mezzosopran. Ukończyła studia I stopnia na Wydziale Wokalno-Aktorskim Akademii Muzycznej w Krakowie. Obecnie jest studentką Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w klasie śpiewu Ewy Łżykowskiej-Lipińskiej. Jest laureatką m.in. II nagrody na IV Ogólnopolskim Konkursie Wokalnym im. Felicji Krysiewicz w Bydgoszczy oraz II nagrody w VII Lubelskim Turnieju Muzyki Oskara Kolberga w Lublinie. Doskonaliła swe umiejętności podczas kursów mistrzowskich i warsztatów wokalnych prowadzonych przez m.in. Piotra Beczałę, Olafa Bära, W. Stephen Smitha, Jadwigę Romańską, Stefanię Toczyską, Urszulę Kryger, Jana Ballarina i Eugeniusza Sąsiadka. Brała udział w Międzynarodowych Warsztatach Muzycznych w ramach projektu Widen European Cooperation Net w Massafrazze we Włoszech i w II Kraków Bach Festival, organizowanym przez Akademię Muzyczną w Krakowie. Wystąpiła w ramach V Dni Muzyki w Kurowie w *Requiem* Faurégo oraz na koncertach Sceny młodych talentów, organizowanych przez Filharmonię im. Henryka Wieniawskiego w Lublinie. W 2018 roku wzięła udział w wykonaniu opery *Goyescas* Granadosa (rola Pepy) w macierzystej uczelni. W 2019 roku dwukrotnie wystąpiła w roli Jadwigi w *Strasznym Dworze*: z Orkiestrą Filharmonii Podkarpackiej pod batutą Marty Kluczyńskiej oraz z Płocką Orkiestrą Symfoniczną pod batutą Janusza Przybylskiego.

KAROL SKWARA

(17.11.)

Bas. Student Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie w klasie prof. Mikołaja Moroza. Od 2016 roku uczestniczy w Programie Kształcenia Młodych Talentów – Akademia Operowa przy Teatrze Wielkim, gdzie jego pedagogami są Izabela Kłosińska, Eytan Pessen, Matthias Rexroth, Helmut Deutsch, Hedwig Fassbender, Mariusz Kwiecień. W latach 2018-2019 wziął udział w przygotowanym przez Akademię Operową wodewilu *Cud albo Krakowiacy i Górale* Stefaniego. Występował w licznych przedstawieniach studenckich, m.in. jako Komandor (Don Giovanni) w Warszawskiej Operze Kameralnej, Griemin (Eugeniusz Oniegin) w Teatrze Wielkim oraz Zbigniew w *Strasznym Dworze Moniuszki* w Copernicus Center w Chicago. W 2018 roku wziął w wykonaniu *Requiem* Mozarta, a w następnym wystąpił jako Brenno w spektaklu *Scene buffe* Alessandra Scarlattiego w Polskiej Operze Królewskiej.

JACEK SZPONARSKI

(9.11 oraz 17.11.)

Tenor. Absolwent Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie w klasie prof. Ewy Lżykowskiej-Lipińskiej. Występuje jako solista m.in. w Polskiej Operze Królewskiej, Warszawskiej Operze Kameralnej, Operze Bałtyckiej, Teatrze Muzycznym w Lublinie, oraz w filharmoniach w Warszawie, Krakowie, Bydgoszczy i Opolu. Wziął udział w wykonaniach oraz nagraniach dzieł oratoryjno-kantatowych Floriana Schoena, Józefa Elsnera i Stanisława Moniuszki. Zadebiutował w wielu partiach operowych Mozarta (Belfiore, Belmonte, Tamino, Ferrando, Don Ottavio, Bastien), Czajkowskiego (Leński), Verdiego (Alfred) i Moniuszki (Stefan). Współpracował z reżyserami - Jurijem Aleksandrowem, Jitką Stokalską, Michałem Znanieckim, Ryszardem Cieślą, Dariuszem Paradowskim, Cezarym Morawskim, oraz dyrygentami - Januszem Przybylskim, Marcinem Sompolińskim, Rafałem Janiakim, Martą Kluczyńską, Dawidem Runtz'em, Przemysławem Neumannem, Wacławem Kuncem. Wystąpił w europejskim prawykonaniu monodramu amerykańskiego kompozytora Michaela Schelle *The End of Al Capone* (rola tytułowa) oraz w premierze *Stabat Mater* Ignacego Zalewskiego (Piłat) w ramach Festiwalu Nowe Epifanie 2018. Nagranie utworu zostało wydane na CD.

ROKSANA WARDENGA

(27.10. oraz 24.11.)

Mezzosopran. Absolwentka Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach w klasie śpiewu Jana Ballarina. Jest finalistką i laureatką wielu konkursów muzycznych, otrzymała m.in. pierwsze nagrody na XV Międzynarodowym Konkursie Wokalnym im. H. Godina we Vrablach (2013) na VI Ogólnopolskim Konkursie im. K. Kurpińskiego we Włoszakowicach (2014) oraz na II Ogólnopolskim Konkursie Wokalnym „Bella Voce” w Busku Zdroju (2018), a także nagrodę specjalną za wykonanie pieśni Ignacego Jana Paderewskiego na X Międzuczelnianym Konkursie Wykonawstwa Polskiej Pieśni Artystycznej im. Edmunda Kossowskiego (2012).

Występowała m.in. na Festiwalu Witolda Lutosławskiego *Łańcuch X*, Festiwalu Adama Didura w Sanoku, Festiwalu Chopinowskim w Gaming (Austria), *Viva il Canto* w Cieszynie. Od 2011 roku występuje w Operze Śląskiej (*Suor Angelica*, *Orfeusz i Eurydyka* Glucka), obecnie stale współpracuje z tą sceną, wykonując m.in. role Mercedes (*Carmen*), Suzuki (*Madama Butterfly*), Curry, Preziosilli (*La forza del destino*) i Czipry (*Baron Cygański*). Wykonuje również repertuar oratoryjno-kantatowy (m.in. *Stabat Mater* Pergolesiego, *Requiem*, *Msza koronacyjna*, *Msza c-moll* Mozarta, *Mesjasz* Haendla, *IX Symfonia* Beethovena, *Msza o pokój* Jenkinsa, *Requiem dla Auschwitz* Moreno-Rathgeb, *Requiem* Dvořáka i Verdiego). Doskonaliła swoje umiejętności na kursach mistrzowskich m.in. u Stefanii Toczyskiej, Olgi Pasiecznik, Wiesława Ochmana i Ryszarda Karczykowskiego i Iwony Hossy. Z Orkiestrą Polskiego Radia w Warszawie wykonała partię Broni w Hrabinie Stanisława Moniuszki. Występowała z Orkiestrą Aukso, orkiestrami Filharmonii Śląskiej, Podkarpackiej, Wałbrzyskiej oraz Filharmonii w Ostrawie. Dokonuje nagrań dla Polskiego Radia Katowice.

ANNA WIERZBICKA

(16.11.)

Sopran. Absolwentka wydziału wokalnego Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu, gdzie studiowała pod kierunkiem Christiana Elssnera. Doskonaliła swoje umiejętności na mistrzowskich kursach wokalnych prowadzonych przez Evę Blahovą, Renatę Scotto i Claudia Desderiego. Jest laureatką prestiżowych nagród na międzynarodowych konkursach wokalnych. Do jej ważniejszych sukcesów należy zwycięstwo na IX Międzynarodowym Konkursie Operowym im. Ottavia Ziina w Rzymie (2010). Otrzymała także III nagrodę na Międzynarodowym Konkursie Wokalnym im. Antonina Dworzaka w Karlovych Varach (2001) oraz II nagrodę i nagrodę specjalną na Międzynarodowym Konkursie Wokalnym im. Mikulaša Schneidera-Trnavskiego w Trnavie (2004). Jest finalistką Międzynarodowego Konkursu Wokalistyki Operowej im. Adama Didura oraz półfinalistką Międzynarodowego Konkursu Wokalnego im. Francisco Viñasa w Barcelonie i Międzynarodowego Konkursu Wokalnego im. Renaty Tebaldi w San Marino. Solistka Polskiej Opery Królewskiej. Od 2005 do 2017 roku związana z Warszawską Operą Kameralną. Występowała na scenach Opery Krakowskiej, Opery Bałtyckiej, Teatru Wielkiego w Poznaniu, Opery Nova w Bydgoszczy, Łotewskiej Opery Narodowej w Rydze, Teatru Narodowego w Brnie i w Royal Opera House Muscat w Omanie. Ma w repertuarze liczne role mozartowskie: Hrabiny (*Wesele Figara*), Donny Elwiry (*Don Giovanni*), Fiordiligi (*Così fan tutte*), Vitellii (Łaskawo Tytusa), a także Kleopatry w *Juliuszu Cezarze*, Agaty w *Wolnym strzelcu*, Tatiany (*Eugeniusz Oniegin*), Neddy (*Pajace*), Halki (wersja wileńska), Markizy del Poggio i Alice Ford w operach Verdiego, Małgorzaty w *Mefistofelesie* Boito i tytułową rolę w *Rusałce* Dworzaka. Występowała w kraju i za granicą z tak znakomitymi dyrygentami, jak: Jiří Bělohlávek, Kai Bumann, Tomáš Hanus, José Maria Florencio, Robin Ticciati, Andriy Yurkevych, Jacek Kasprzyk, Michał Klauza, Roman Kofman, Wojciech Rajski, Helmuth Rilling, Andrzej Straszynski, Tadeusz Strugała, Tadeusz Wojciechowski.

PIOTR WILCZYŃSKI

(27.10., 9.11. oraz 24.11.)

Organista. Ukończył Akademię Muzyczną im. Fryderyka Chopina w Warszawie w klasie organów Joachima Grubicha i klawesynu Leszka Kędrackiego. Brał udział w wielu międzynarodowych kursach mistrzowskich, prowadzonych m.in. przez Guy Boveta, Knuda Vada, Jeana Guillou i Michaela Radulescu. Zainteresowania muzyką klawesynową i kameralną pogłębiał w Amsterdamie pod kierunkiem Marii i Gustawa Leonhardt oraz Boba van Asperena. Zasady historycznie uwarunkowanego wykonawstwa poznał na kursach prowadzonych przez członków Orkiestry XVIII wieku. Współpracuje z wieloma zespołami instrumentalnymi i wokalnymi, specjalizującymi się zarówno w wykonawstwie muzyki dawnej, jak i dzieł z epok późniejszych, m.in. z Orkiestrą i Chórem Filharmonii Narodowej, Polską Orkiestrą Radiową, orkiestrą Sinfonia Varsovia, Polską Orkiestrą Sinfonia Iuventus im. Jerzego Semkowa, Concerto Polacco, La Tempesta, Il Tempo. Jest pedagogiem w Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie, pełni funkcję kierownika Katedry Muzyki Kościelnej. Łączy w swojej działalności artystycznej różne formy wykonawstwa - daje recitale solowe, towarzyszy solistom, wykonuje *basso continuo* oraz partie organowe w dziełach oratoryjnych i symfonicznych.

DYRYGENCI

IRINA BOGDANOVICH

(10.11.)

Dyrygent. Kierownik artystyczny Chóru Akademickiego Uniwersytetu Warszawskiego od 2002 roku. Pochodzi z Rosji. Ukończyła z wyróżnieniem wydział dyrygentury choralnej na Uniwersytecie Pedagogiczno-Muzycznym oraz wydział pianistyki Konserwatorium im. Modesta Musorgskiego w Jekaterynburgu. Otrzymała nagrodę Fryderyk za przygotowanie chóru w kategorii Najwybitniejsze Nagranie Muzyki Polskiej (za album *Baird, Łukaszewski, Błażewicz, Borkowski*) oraz osiem nagród Grand Prix. Chór pod jej kierownictwem wielokrotnie zajmował najwyższe lokaty, w tym dziesięciokrotnie pierwsze, na międzynarodowych konkursach muzyki choralnej. Irina Bogdanovich otrzymała także pięć nagród indywidualnych dla dyrygenta. Wśród zespołów, którymi dyrygowała, są Sinfonia Varsovia, Polska Orkiestra Radiowa, Orkiestra Kameralna Filharmonii Narodowej, Orkiestra Filharmonii Wrocławskiej, Orkiestra Akademii Beethovenowskiej, Królewska Orkiestra Symfoniczna, Chopin Academia Orchestra, Polska Orkiestra Sinfonia Iuventus im. Jerzego Semkowa. Irina Bogdanovich prowadzi różnorodną działalność artystyczno-edukacyjną, prowadzi zajęcia na Uniwersytecie SWPS „Lider w branży kreatywnej”. Komponuje muzykę filmową, m.in. do filmu *Świtez* w reż. K. Polaka, który zdobył ponad 20 nagród na międzynarodowych festiwalach, a w Londynie otrzymał nagrodę za najlepszą muzykę. Jest również autorką poematu *Łąka* do słów wiersza Leśmiana. Zrealizowała widowisko filmowo-muzyczne *Aleksander Newski* ze zrekonstruowaną przez siebie muzyką Prokofiewa. Pod jej dyрекcją zespół wykonał m.in. *Mszę h-moll* Bacha, *Mszę c-moll* Mozarta, *Requiem* Verdiego. Od 2008 roku jest członkiem Polskiej Akademii Fonograficznej.

TADEUSZ KAROLAK

(16.11.)

Dyrygent. Ukończył studia w Akademii Muzycznej im. F. Chopina w Warszawie w klasie Bogusława Madeya. Bezpośrednio po uzyskaniu dyplomu został asystentem Bohdana Wodiczki na tej uczelni. W latach 1981-84 kierował założoną przez siebie Orkiestrą Kameralną Warszawskiego Towarzystwa Muzycznego. Od 1986 do 2017 roku był dyrygentem w Warszawskiej Operze Kameralnej. Od października 2017 roku pracuje jako kapelmistrz w Polskiej Operze Królewskiej, gdzie przygotował dwie premiery. Pierwsza to spektakl inauguracyjny działalności Polskiej Opery Królewskiej – *Dziady-Widma* Moniuszki, a druga - *Nędza uszczęśliwiona* Kamieńskiego. W latach 1999-2004 był szefem Orkiestry Symfonicznej w Teatrze „Roma” w Warszawie. Współpracował m.in. z Orkiestrą Symfoniczną Filharmonii Narodowej, Narodową Orkiestrą Symfoniczną Polskiego Radia w Katowicach, Orkiestrą Sinfonia Varsovia, Orkiestrą Teatru Wielkiego w Warszawie, Polską Orkiestrą Radiową, Orkiestrą Akademii Beethovenowskiej w Krakowie. Dyrygował niemal w całej Europie, m.in. na festiwalach Karintische Sommer, Klangbogen Wien, czy Dresdner Festwochen. Ma w repertuarze ponad 40 oper. W jego dorobku znajdują się nagrania płytowe m.in. wszystkich koncertów fortepianowych Mozarta z pianistką Vivianą Sofronitzki i zespołem Musicae Antiquae Collegium Varsoviense. Dokonał nagrań muzyki do ponad 60 filmów fabularnych Jest również absolwentem Instytutu Muzykologii Uniwersytetu Warszawskiego.

MICHAŁ KLAUZA

(27.10. oraz 24.11.)

Dyrygent. Dyrektor artystyczny Orkiestry Polskiego Radia w Warszawie. Od kwietnia 2016 roku gościnnie dyrygent Teatru Bolshoi w Moskwie, gdzie prowadził premiery *Don Pasquale* Donizettiego oraz *Idioty* Weinberga. W 2019 roku zrealizował w Teatrze Wielkim – Operze Narodowej polską premierę opery *Billy Budd* Brittena. Pełnił funkcję II dyrygenta Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia (2009-2015), był kierownikiem muzycznym Opery i Filharmonii Podlaskiej (2013–2015), gdzie oprócz koncertów symfonicznych dyrygował premierami *Traviaty*, *Czarodziejskiego fletu* i *Carmen*. W latach 2004-2008 był dyrygentem i zastępcą dyrektora muzycznego Welsh National Opera w Cardiff. Pod jego dyrekcją wystawiono tam *Carmen*, *Rigoletto*, *Trubadura*, *Aidę*, *Falstaffa* (z Brynem Terfelem w roli głównej), *Otella*, *Wesołą wdówkę* (spektakl zarejestrowany przez TV BBC), *Wesele Figara*, *Don Giovanniego* i *Cyganerię*. W lipcu 2015 roku dyrygował w Royal Opera House w Londynie koncertowym wykonaniem opery *Cities of Salt* Jabriego. W 2011 roku w Narodowej Operze Ukrainy w Kijowie wykonał *Króla Rogera* Szymanowskiego (wersja koncertowa). Współpracował z licznymi orkiestrami w kraju i za granicą, m.in. z Orkiestrą Filharmonii Narodowej, Orkiestrą Sinfonia Varsovia, z orkiestrami większości polskich filharmonii i akademii muzycznych, z Orchestre National du Capitole de Toulouse, Orkiestrą Akademii Beethovenowskiej, Państwową Orkiestrą Symfoniczną Federacji Rosyjskiej i Filharmonią Moskiewską (2002).

Koncertował we Francji, Niemczech, Szwajcarii (galowy koncert poświęcony pamięci M. Rostropowicza z I. Monighettim, S. Gabetą i M. Maiskym), Wielkiej Brytanii, Włoszech, Brazylii, Armenii, Korei i w krajach Zatoki Perskiej. Współpracował z Operą Bałtycką (*Salome*, *Czarodziejski flet*, premiera spektaklu *Skrzypce Rotszylda / Gracze Fleischmanna* i Szostakowicza / Szostakowicza i Meyera), z Operą Nova w Bydgoszczy (premiera *Potępienia Fausta* Berlioz) i Teatrem Wielkim w Poznaniu (*Aida*, premiera *Zemsty Nietoperza*). W latach 1998-2003 był dyrygentem Teatru Wielkiego – Opery Narodowej w Warszawie. W 2002 roku nagrał z jego zespołami *Króla Rogera*. Dokonał licznych nagrań radiowych i telewizyjnych, m.in. pierwszej studyjnej rejestracji operetki *Loteria na mężów* Szymanowskiego (z NOSPR), wydanej przez Polskie Radio i nominowanej do nagrody Fryderyk 2019. Z Polską Orkiestrą Radiową nagrał operę *Hagith* Szymanowskiego i utwory symfoniczne Henryka Chopina w Warszawie w klasie dyrygentury Ryszarda Dudka oraz dwuletnich studiów podyplomowych w Konserwatorium im. M. Rimskiego-Korsakowa w Sankt Petersburgu w klasie Ilji Musina. Uczestniczył w kursach dyrygenckich prowadzonych przez Kurta Redla (Rzym 1996) i Valerego Gergieva (Rotterdam 1997).

LILIANNA KRYCH

(16.11.)

Dyrygentka. Ukończyła studia na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie w klasie dyrygentury Marka Pijarowskiego (2011). Doskonaliła umiejętności podczas kursów mistrzowskich u Collina Mettersa, Jonathana Bretta oraz Jerzego Salwarowskiego. W latach 2013-2018 współpracowała z Teatrem Wielkim – Operą Narodową jako dyrygent-asystent przy przygotowaniu licznych oper i baletów, pracując z takimi dyrygentami jak Stefan Soltesz, Carlo Montanaro, Andriy Yurkevych i Łukasz Borowicz. W roku 2016 debiutowała na festiwalu Warszawska Jesień, prowadząc pierwsze w Polsce sceniczne wykonanie opery *Sciarrino Luci mie traditrici*. Spektakl został pokazany także podczas New Opera Days Ostrava 2018. Dyrygowała operami: *Gwałt na Lukrecji* Brittena, *Orlando Paladino* Haydna oraz *Don Giovanni* Mozarta. Odpowiadała za przygotowanie muzyczne spektakli teatralnych, m.in. *Biegaczy z muzyką* N. Burzyńskiej (2014) oraz *Trojanek wg Eurypidesa* z muzyką M. Śniady (2016). Współpracuje z Teatrem Pieśń Kozła z Wrocławia (przedstawienia: *Return to the Voice* oraz *Hamlet* w reżyserii Grzegorza Brała). Występowała w Polsce i za granicą (Chiny, Rumunia). Współpracuje z zespołami muzyki nowej: Spółdzielnia Muzyczna Contemporary Ensemble i Hashtag Ensemble. Prowadziła z nimi wykonania i prawykonania podczas finałów konkursów kompozytorskich (Ogólnopolski Konkurs im. T. Bairda 2017, XV Międzynarodowy Konkurs im. T. Serockiego 2017) oraz festiwali muzycznych (KODY 2017, Portrety Kompozytorów 2017, POLIN Music Festival 2018, Warszawskie Spotkania Muzyczne 2018, Sacrum Profanum 2018, Warszawska Jesień 2018, Afekt Festival w Tallinie 2018).

Zajmuje się też edukacją muzyczną, prowadząc m.in. orkiestrę Państwowej Szkoły Muzycznej im. Oskara Kolberga w Warszawie, a także – wraz ze skrzypaczką Dagną Sadkowską – Młodą Orkiestrę Nowego Teatru. Współpracowała z Filharmonią Dolnośląską oraz Filharmonią Świętokrzyską. W latach 2008-2018 prowadziła Chór Warszawskiego Towarzystwa Scenicznego, z którym zrealizowała wiele projektów krajowych i międzynarodowych. W latach 2010-2014 prowadziła chór Clil – jedyny w Polsce amatorski chór żydowski, wykonujący muzykę w jidysz, po hebrajsku, w ladino i po polsku. W roku 2011 z zespołem tym nagrała płytę *Pieśni szabatowe*. W sezonie 2016-2017 była kierownikiem Zespołu Wokalnego Warszawskiej Opery Kameralnej. Od 2018 roku jest chórmistrzynią w Polskiej Operze Królewskiej.

BARTOSZ MICHAŁOWSKI

(27.10. oraz 24.11.)

Dyrygent. Od 2017 roku Dyrektor Chóru Filharmonii Narodowej w Warszawie. Ukończył z wyróżnieniem wydział dyrygentury chóralnej Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu. W latach 1998–2005 był asystentem Stefana Stulgrosza i dyrygentem Chóru Filharmonii Poznańskiej. Z Poznańskimi Słowikami koncertował w wielu krajach Europy, w Rosji i w Japonii. Jest laureatem nagrody L'Orphée d'Or 2015, przyznawanej przez Académie du Disque Lyrique, zdobywcą Złotej Płyty, zwycięzcą IX Ogólnopolskiego Konkursu Dyrygentów Chóralnych, w którym przyznano mu również nagrodę specjalną za świadomość pracy nad emisją głosu w zespole chóralnym. Jest założycielem, dyrektorem artystycznym i dyrygentem Poznańskiego Chóru Kameralnego. Był oklaskiwany wraz z nim na konkursach w Niemczech i Francji, otrzymał I Nagrodę i Nagrodę Publiczności Międzynarodowego Festiwalu Chóralnego w Neuchâtel. Chór, jako jedyny w Polsce, współpracuje z orkiestrą Concerto Köln, występował z Irish Baroque Orchestra oraz wieloma orkiestrami w kraju. Artysta jest również pomysłodawcą i dyrektorem Ogólnopolskiego Konkursu Kompozytorskiego Opus 966 oraz twórcą warsztatów kompozytorskich dla dzieci i młodzieży „Pisz muzykę – to proste!”, a także współautorem projektu „Obrazogranie” w Poznaniu. Jako dyrygent zdobywał główne nagrody oraz liczne nagrody specjalne na uznanych konkursach chóralnych. W czasie swojej dotychczasowej pracy z Chórem Filharmonii Narodowej prowadził m.in. *Pieśni kurpiowskie* Szymanowskiego, *Msze Kodály'a* i *Greczaninowa*, *Małą mszę uroczystą* Rossiniego, *Mszę Koronacyjną* Mozarta. Przygotował operę sakralną *Mojżesz* Antona Rubinsteina (światowe prawykonanie, dyr. Michał Jurowski). W 2018 roku Chór pod jego batutą wziął udział w projekcie PWM 100 na 100 – *Muzyczne dekady wolności*, nagrywając *Stabat Mater* Romana Padlewskiego. Bartosz Michałowski wziął udział w przygotowaniu kilkunastu koncertów Chóru z Orkiestrą FN, współpracując z wybitnymi dyrygentami: Tonem Koopmanem, Christophem Königem, Matthew Hallsem, Jackiem Kaspszykiem, a także z Krzysztofem Pendereckim (Polskie Requiem).

Jest zapraszany do współpracy przez organizatorów renomowanych festiwali, takich jak Schleswig-Holstein Musik Festival, Wielkanocny Festiwal Ludwiga van Beethovena, czy Międzynarodowy Festiwal Muzyki Sakralnej Gaude Mater. Ma w dorobku liczne prawykonania, wziął udział w nagraniu ponad 20 płyt. Jest wykładowcą Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie.

JANUSZ PRZYBYLSKI

(17.11.)

Dyrygent. Absolwent Państwowej Wyższej Szkoły Muzycznej w Łodzi (klasa dyrygentury Tomasza Kiesewettera oraz klasa altówki Zbigniewa Friemana). Uzupełniał studia we Włoszech pod kierunkiem Franco Ferrary, odbył także studia aspiranckie w Konserwatorium Leningradzkim im. Rimskiego-Korsakowa (klasa prof. Arwida Jansonsa). Kierował chórem Filharmonii Krakowskiej. Za przygotowanie chórów do nagrania *Pasji wg Św. Łukasza* Krzysztofa Pendereckiego otrzymał nagrodę Amerykańskiej Akademii Płytowej. Był dyrektorem artystycznym Filharmonii Olsztyńskiej (dwukrotnie), kierownikiem muzycznym Warszawskiej Opery Kameralnej, zastępcą dyrektora naczelnego i artystycznego Teatru Wielkiego w Warszawie, dyrektorem artystycznym Opery Bałtyckiej i Filharmonii Bałtyckiej, dyrektorem artystycznym Opery Narodowej w Skopje oraz konsultantem artystycznym Filharmonii w Koszalinie. Ukończył Podyplomowe Studium Kształcenia Menedżerów przy Uniwersytecie Gdańskim. Koncertował we wszystkich krajach Europy, w Japonii, Ameryce i krajach azjatyckich. Nagrywa dla radia i telewizji. Współpracuje z Petersburskim Teatrem Tańca, Moscow Imperial Ballet, Państwowym Teatrem Opery i Baletu w Woroneżu, Teatrem Wielkim w Mińsku oraz z Narodową Operą i Filharmonią we Lwowie i Skopje. Był założycielem i kierownikiem Podyplomowych Studiów dla Dyrygentów Orkiestr Dętych oraz klasy dyrygentury operowo-symfonicznej Wydziału Teorii Muzyki i Kompozycji Akademii Muzycznej w Gdańsku. Od października 2013 roku współpracuje z Wydziałem Wokalno – Aktorskim Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie. Otrzymał wiele nagród i odznaczeń krajowych i zagranicznych, m.in. Order Emira Kuwejtu oraz nagrodę niemieckich krytyków muzycznych za najlepsze przedstawienie prezentowane w Niemczech. Był profesorem nadzwyczajnym Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku. Za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania został odznaczony Medalem Komisji Edukacji Narodowej (2001). Otrzymał Honorową Odznakę za Zasługi dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz dwukrotnie Medal Św. Jakuba za upowszechnianie kultury muzycznej miasta Olsztyna. Został uhonorowany odznaczeniem Zasłużony Kulturze Gloria Artis i Nagrodą Prezydenta Miasta Gdańska za wybitne zasługi w krzewieniu kultury muzycznej na Pomorzu. Jest laureatem nagrody Fryderyk za wybitne nagrania płytowe. W 2010 roku otrzymał z rąk prezydenta Bronisława Komorowskiego nominację na profesora sztuk muzycznych. Za wybitne zasługi w krzewieniu kultury w kraju i za granicą został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Odrodzenia Polski – Polonia Restituta (2011). Jest członkiem Kapituły Muzycznej nagrody im. Cypriana Kamila Norwida Sejmiku Województwa Mazowieckiego.

TOMASZ RADZIWNOWICZ

(10.11.)

Skrzypek-solista, aranżer, kompozytor, dyrygent, założyciel kwintetu smyczkowego I Solisti di Varsavia oraz orkiestry Sinfonia Viva. Absolwent Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie w klasie Ireny Dubiskiej. Wiele lat grał w orkiestrze Filharmonii Narodowej. W latach 1981-82 był solistą i II koncertmistrzem Filharmonii w Las Palmas, gdzie założył kwintet smyczkowy Camerata Musica Viva. W 1987 roku z bratem, Karolem Radziwonowiczem, dokonał prawykonania *Sonaty na skrzypce i fortepian* Józefa Wieniawskiego. W 1990 roku założył kwintet smyczkowy I Solisti di Varsavia, z którym występował w kraju i za granicą oraz nagrywał dla Polskiego Radia i Telewizji. Nagrał z nim siedem albumów, m.in. komplet dzieł Fryderyka Chopina na fortepian i orkiestrę we własnym opracowaniu (nominacja do nagrody Fryderyk 1998). W 1998 roku założył orkiestrę Sinfonia Viva. Jest autorem opracowań muzyki poważnej i rozrywkowej, koled i standardów jazzowych. Do jego ostatnich kompozycji należą: *Koncert na wiolonczelę i smyczki*, *Koncert skrzypcowy*, *3 Pieśni do słów* Karola Wojtyły, *Antyfona* na sopran, chór mieszany i dziesięć instrumentów smyczkowych, *Missa notturna*.

BORYS SOMERSCHAF

(9.11.)

Dyrygent. Urodził się w Moskwie w rodzinie o polskich korzeniach i o tradycjach muzycznych. Edukację muzyczną rozpoczął w 1975 roku w Chłopięcej Szkole Chóralnej im. A. Swiesznikowa. W latach 1986-1991 studiował dyrygenturę chóralną na Wydziale Wokalnym w Konserwatorium im. Piotra Czajkowskiego w Moskwie u profesora B. Tewlina. W tym samym okresie prowadził Moskiewski Chór Młodzieży i Studentów. W latach 1991-1996 studiował na Wydziale Wychowania Muzycznego w klasie dyrygentury chóralnej prof. Józefa Boka oraz Wydział Kompozycji Akademii Muzycznej w Warszawie u Zbigniewa Bagińskiego. Był dyrygentem u kierownikiem artystycznym Zespołu Wokalnego "In corpore" (1991-1997), a także był także dyrygentem *Collegium Musicum* Uniwersytetu Warszawskiego (1996-1998). Od 1999 roku jest dyrygentem i kierownikiem artystycznym Męskiego Zespołu Wokalnego Kairos. Skomponował muzykę do wielu spektakli teatralnych, filmów dokumentalnych i seriali telewizyjnych. W latach 1997-2001, jako kierownik chóru i zespołu solistów, uczestniczył w nagraniach polskich wersji filmów dla dzieci największych światowych wytwórni filmowych. Jako wokalista, aranżer i dyrygent uczestniczył w nagraniach kilkunastu płyt z polską muzyką klasyczną i rozrywkową. Od wielu lat prowadzi warsztaty wokalne dla młodzieży, regularnie zasiada w jury konkursów wokalnych. Jest laureatem Nagrody Prezydenta Miasta Lublina „Za znaczące osiągnięcia w dziedzinie kultury i sztuki” oraz dwukrotnym laureatem „Nagrody Kulturalnej Marszałka Województwa Lubelskiego”.

DARIUSZ ZIMNICKI

(17.11.)

Dyrygent. Absolwent Konserwatorium Wileńskiego (1997) oraz Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie w klasie dyrygentury chóralnej Ryszarda Zimaka (2002). W 2009 roku uzyskał stopień doktora sztuk muzycznych, a w 2015 roku stopień doktora habilitowanego. W latach 2002–2004 jako dyrygent asystent był związany z Warszawską Operą Kameralną. Obecnie pracuje w macierzystej uczelni jako adiunkt w Katedrze Dyrygentury Chóralnej oraz jako dyrygent asystent chóru mieszanego UMFC i wydziałowego zespołu wokalnego. Od 2004 roku prowadzi Chór Akademicki Politechniki Warszawskiej oraz Chór Archikatedry Warszawskiej. Z obydwoma zespołami aktywnie koncertuje przygotowując bardzo zróżnicowane programy a cappella oraz również dzieła wokalnie-instrumentalne. Wyróżnia się licznymi inicjatywami w wykonywaniu dzieł zapomnianych i nowoodkrytych w literaturze chóralnej. Występuje na krajowych i zagranicznych festiwalach oraz konkursach (ponad 20 nagród). Jest współzałożycielem (2011) i dyrygentem chóru *Tibi Domine* przy parafii Najświętszego Zbawiciela w Warszawie. Był stypendystą Ministra Kultury za wyróżniające osiągnięcia w nauce. Jest laureatem trzeciej nagrody oraz nagrody indywidualnej za pracę nad interpretacją utworu Karola Szymanowskiego na ogólnopolskim konkursie dyrygentów chóralnych w Poznaniu w 2002 roku. Jest koordynatorem regionalnym ogólnopolskiego programu rozwoju chórów szkolnych *Śpiewająca Polska*. Działa jako organizator i współorganizator konkursów, festiwali oraz przeglądów chóralnych. Udziela się jako juror, prelegent oraz ekspert w przedsięwzięciach na szczeblu regionalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym.

ZESPOŁY ARTYSTYCZNE

ORKIESTRA POLSKIEGO RADIA W WARSZAWIE

(27.10. oraz 24.11.)

Historia zespołu sięga lat przedwojennych. W 1945 roku kierownictwo orkiestry objął Stefan Rachoń – skrzypek i dyrygent, który prowadził ją przez trzydzieści lat. Kolejnymi jej dyrektorami artystycznymi byli: Włodzimierz Kamirski, Jan Pruszek, Mieczysław Nowakowski. W latach działalności Tadeusza Strugały (1990–1993) zespół jako Polska Orkiestra Radiowa przeniósł się do nowej siedziby – Studia Koncertowego Polskiego Radia im. Witolda Lutosławskiego. W latach 1993 - 2006 funkcję szefa artystycznego pełnił Wojciech Rajski, a w latach 2007–2015 - Łukasz Borowicz. Za jego kadencji tradycją stało się rozpoczynanie kolejnych sezonów koncertowymi wykonaniami nieznanymi lub zapomnianymi polskich oper (jak *Maria* Statkowskiego, *Flis* i *Verbum nobile* Moniuszki, *Monbar* czyli *Flibustierowie* Dobrzyńskiego czy *Zemsta za mur graniczny* Noskowskiego).

W 2015 roku dyrektorem artystycznym orkiestry został Michał Klauza, który kontynuuje tradycję wykonawstwa muzyki polskiej jako głównego jej nurtu działalności. Orkiestra Polskiego Radia w Warszawie ma w swoim dorobku wiele nagrań z muzyką symfoniczną i operową. W 2009 roku dla uczczenia 100. rocznicy urodzin i 40. rocznicy śmierci Grażyny Bacewicz utrwaliła jej *I, III i VII Koncert skrzypcowy* (Joanna Kurkowicz - skrzypce, Łukasz Borowicz - dyrygent / Chandos) oraz operę radiową *Przygoda króla Artura* (Polskie Radio). Radiowe rejestracje utworów Andrzeja Panufnika pod dyrekcją Łukasza Borowicza, wydane na czterech płytach, w styczniu 2015 roku zdobyły International Classical Music Award (ICMA). Orkiestra wykonuje również muzykę rozrywkową i filmową; od kilkudziesięciu lat bierze udział w Krajowym Festiwalu Piosenki Polskiej w Opolu. Orkiestra Polskiego Radia w Warszawie jest obecnie jedynym zespołem artystycznym w strukturze narodowego nadawcy radiowego – Polskiego Radia S.A.

CHÓR MIESZANY FILHARMONII NARODOWEJ

(27.10. oraz 24.11.)

Rozpoczął działalność w 1953 roku pod kierunkiem Zbigniewa Soi. Kolejnymi jego kierownikami byli: Roman Kuklewicz, Józef Bok, Antoni Szaliński i Henryk Wojnarowski. Od stycznia 2017 roku zespołem kieruje Bartosz Michałowski. Głównym nurtem działalności zespołu jest udział w koncertach oratoryjnych z Orkiestrą Filharmonii Narodowej. Chór występuje też a cappella, regularnie bierze udział w Międzynarodowym Festiwalu Muzyki Współczesnej „Warszawska Jesień” oraz w Festiwalu „Wratislavia Cantans”. Prowadzi intensywną działalność na arenie międzynarodowej. Koncertował w Austrii, Belgii, Danii, Finlandii, Grecji, Hiszpanii, Islandii, Izraelu, Niemczech, Rosji, Szwajcarii, Turcji, na Litwie, Łotwie, we Francji, Włoszech i Wielkiej Brytanii. Jest zapraszany na wspólne koncerty przez takie orkiestry jak Filharmonicy Berlińscy i Monachijscy, Berlińska Orkiestra Radiowa, Orkiestra RIAS, Bamberger Symphoniker, Orkiestry Symfoniczne w Tel Awiwie i Jerozolimie, Orkiestra Akademii Santa Cecilia w Rzymie, Orkiestra mediolańskiej La Scali. Ważnym wydarzeniem w dziejach zespołu było zaproszenie do udziału w spektaklach opery *Atem* Franco Donatoniego w La Scali (1985). Jego efektem były występy w La Scali, Wenecji, Paryża, Palermo i Pesaro. W latach 1988, 1990 i 2001 Chór FN brał udział w uroczystych koncertach organizowanych dla Jana Pawła II w Watykanie. Zespołem dyrygowali wybitni polscy i zagraniczni mistrzowie batuty i kompozytorzy, m.in. Sergiu Comissiona, Henryk Czyż, Charles Dutoit, Vladimir Fedoseyev, Sir Charles Groves, Jacek Kasprzyk, Kazimierz Kord, Jan Krenz, Helmut Koch, Witold Lutosławski, Lorin Maazel, Jerzy Maksymiuk, Igor Markevitch, Andrzej Markowski, Kurt Masur, Zubin Mehta, Grzegorz Nowak, Seiji Ozawa, Krzysztof Penderecki, Zoltán Pescó, Sir Simon Rattle, Helmuth Rilling, Wolfgang Rennert, Lubomir Romansky, Witold Rowicki, Hans-Martin Schneidt, Jerzy Semkow, David Shallon, Giuseppe Sinopoli, Stanisław Skrowaczewski, Leopold Stokowski, Igor Strawiński, Tadeusz Strugała, Stanisław Wisłocki, Antoni Wit, Bohdan Wodiczko.

Repertuar Chóru obejmuje ponad 400 dzieł oratoryjnych i utworów a cappella od średniowiecza do współczesności. Szczególne miejsce zajmuje w nim muzyka polska. Zespół wykonuje i nagrywa wszystkie dzieła wokalne Krzysztofa Pendereckiego. W 2017 roku pierwsza płyta z cyklu *Penderecki conducts Penderecki* otrzymała nagrodę Grammy w kategorii Best Choral Performance, a pięć wcześniejszych nagrań otrzymało nominacje do niej. Nominowana była także płyta z utworami Szymanowskiego. Nagranie *Polskiego Requiem* otrzymało japońską Record Academy Award 2005. W 2009 roku pierwsza płyta z *Mszami* Stanisława Moniuszki nagrodzona została Fryderykiem, w 2010 roku druga płyta z tego cyklu została wyróżniona przez francuską Academie du Disque Lyrique „Złotym Orfeuszem – Arturo Toscanini” w kategorii „najlepsza inicjatywa fonograficzna”. Obie stanowią jedyne na rynku światowym nagranie wszystkich *Mszy* Moniuszki. W 2011 roku Chór otrzymał nagrodę Fryderyk za nagranie *Requiem* Romana Maciejewskiego, wydane z okazji 100-lecia urodzin kompozytora. W bogatym dorobku płytowym Chóru znajdują się także najważniejsze dzieła z repertuaru oratoryjnego.

WARSZAWSKI CHÓR MIĘDZYUCZELNIANY

(9.11.)

Został założony 1964 roku i działa przy Kościele Akademickim św. Anny w Warszawie. Śpiewają w nim studenci oraz absolwenci stołecznych wyższych uczelni. Jego twórcą i pierwszym dyrygentem był ks. Zbigniew Piasecki. W 1967 roku kierownictwo artystyczne chóru objął Janusz Dąbrowski, który przyczynił się do jego licznych sukcesów w kraju i na świecie. Kolejnymi dyrygentkami chóru były Elżbieta Siczek i Teresa Gręziak. Obecnie chór działa pod kierownictwem Borysa Somerschafa. Przez lata repertuar zespołu był wzbogacany o kolejne kompozycje, zarówno sakralne, jak i świeckie - od XV wieku po współczesność. Chór ma w swoim dorobku wykonania dzieł m.in. Bacha, Haendla, Pergolesiego, Mozarta, Beethovena, Rossiniego, Schuberta, Mendelssohna, Verdiego, Schönberga, Orffa, Prokofiewa, Dwořaka i Bernsteina. Szczególne miejsce w repertuarze chóru zajmuje muzyka cerkiewna. Chór koncertował pod kierownictwem takich osobowości jak Ennio Morricone, Henri Seroka, José Cura, Ariel Ramirez, oraz znakomitych polskich dyrygentów: Witolda Rowickiego, Kazimierza Korda, Łukasza Borowicza. Zespół otrzymał wiele nagród i wyróżnień, m.in. na Międzynarodowym Festiwalu Muzyki Chóralnej w Tallinie, na konkursie muzyki współczesnej Międzynarodowego Festiwalu Pieśni Chóralnej w Międzyzdrojach, Ogólnopolskim Konkursie Chórów Caecilianum w Warszawie, na Międzynarodowym Festiwalu Chóralnym w Ochrydzie (Macedonia), na Międzynarodowym Festiwalu Pieśni Adwentowych i Bożonarodzeniowych w Krakowie, na festiwalu chórów „Virgo Lauretana” w Loreto we Włoszech. W maju 2018 roku Warszawski Chór Międzyuczelniany zajął III miejsce na Międzynarodowym Festiwalu Muzyki Cerkiewnej „Hajnowka 2018” w Białymstoku.

CHÓR AKADEMICKI UNIwersYTETU WARSZAWSKIEGO (10.11.)

Powstał w 1921 roku. Skupia studentów i absolwentów UW oraz innych uczelni wyższych. Repertuar Chóru obejmuje utwory a cappella różnych epok - klasyczne, folklorystyczne i rozrywkowe - oraz wielkie formy wokalnie-instrumentalne. Wykonał m.in. *Requiem* Verdiego, *Requiem* Mozarta, *Carmina Burana* Orffa, *IX Symfonię* Beethovena, oratorium *Eliasz* Mendelssohna, *Mszę h-moll* Bacha i *Całonocne czuwanie* Rachmaninowa. Od 2015 roku organizuje Międzynarodowy Festiwal *Wiosna Chórów na UW*. W latach 2014-16 zespół brał udział w festiwalu *Singing Europe* organizowanym przez Narodowe Forum Muzyki. Wystąpił na Stadionie Narodowym na ceremonii otwarcia EURO 2012, a także na uroczystości otwarcia drugiej linii warszawskiego metra. Nagrał muzykę do filmu *Świtez*, uczestniczył w kampaniach społecznych oraz w licznych wydarzeniach charytatywnych i akcjach artystycznych. Wysoki poziom Chóru jest doceniany na konkursach w kraju (m.in. Grand Prix i Rubinowa Lutnia turnieju *Legnica Cantat*, 2011, Grand Prix festiwalu *Vivat Academia*, 2015) i za granicą (nagroda na Międzynarodowym Festiwalu Chóralnym w Niszu, Serbia, 2012, Brązowy Medal na 10. Międzynarodowym Festiwalu Chóralnym w Busan, Korea Południowa, 2014, Grand Prix Festiwalu IFAS 2018 w Pardubicach (oraz 4 inne nagrody). W br. Chór zdobył Grand Prix, Złoty Dyplom i dwie nagrody specjalne Festiwalu im. Nowowiejskiego w Barczewie oraz Grand i Prix trzy pierwsze nagrody Festiwalu *The singing World* w Petersburgu. Płyta z nagraniem *Całonocnego czuwania* Rachmaninowa była nominowana do nagrody Fryderyk 2019.

SINFONIA VIVA

(10.11.)

Orkiestra założona w 1998 roku przez skrzypka, dyrygenta, kompozytora i aranżera Tomasza Radziwonowicza. Ma w repertuarze nie tylko arcydzieła muzyki poważnej, ale również muzykę lżejszą - opracowania piosenek, melodii filmowych, standardów jazzowych i kolęd. Zespół nagrał kilkadziesiąt płyt z muzyką poważną, oratoryjno-kantatową, kameralną, filmową i rozrywkową. Do najważniejszych należą *Muzyka i ekran I*, *Muzyka i ekran II*, *Tango*, *Uniesienie* Henryka Miśkiewicza, *ID* oraz *Sobremesa* Anny Marii Jopek, *Jest cudnie* i *50* Maryli Rodowicz, oraz *Filmowo* i *Looking for Balance* Krzysztofa Herdzina. Za album z oratorium Anfossiego *La Morte di San Filippo Neri* (2014) orkiestra otrzymała nagrodę Złotego Orfeusza 2015, przyznaną przez Academie du Disque Lyrique. W 2009 roku zespół brał udział w nagraniu płyty Miki Urbaniak *Closer*, nagrodzonej Fryderykiem 2010. Orkiestra wzięła udział w nagraniu debiutanckiego albumu Gregoire'a Marena, grającego na harmonijce ustnej. Płyta *Muzyka Polska*, wydana przez Polskie Radio, otrzymała nominację do International Classical Music Awards 2017.

Do ważniejszych dokonań zespołu należą: wykonanie *Requiem* Maurice'a Duruflé z Deutsch-Französischer Chor z Berlina, dyr. Brian Kruse Smith (kościół św. Anny, Warszawa), udział w obchodach 10-lecia Funduszu Współpracy Europejskiej, koncert z okazji 10-lecia podpisania polsko-niemieckiego traktatu o dobrym sąsiedztwie i współpracy, występ na Menuhin Festival Gstaad w Szwajcarii, wykonanie *Requiem* Mozarta w kościele św. Anny w Warszawie na koncercie *W hołdzie Prymasowi Tysiąclecia*, poświęconym Stefanowi kardynałowi Wyszyńskiemu. Do ciekawych dokonań orkiestry należy miesięczne tournée po Europie z grupą Yes. Sinfonia Viva współpracuje z wieloma wybitnymi solistami, takimi jak Grażyna Auguścik, Ewa Bem, Izabela Kłosińska, Urszula Kryger, Anna Maria Jopek, Andrzej Jagodziński, Konstanty Andrzej Kulka, Andrzej Kurylewicz, Henryk Miśkiewicz, Wojtek Mrozek, Karol Radziwonowicz i Andrzej Smolik.

ORKIESTRA POLSKIEJ OPERY KRÓLEWSKIEJ

(16.11.)

powstała w 2017 roku wraz z utworzeniem teatru i składa się z doświadczonych instrumentalistów, specjalizujących się głównie w wykonawstwie twórczości Mozarta, repertuaru klasycznego i XIX-wiecznego, który wykonywali na wielu scenach i estradach w Polsce i na świecie.

POLSKA ORKIESTRA SINFONIA IUVENTUS

IM. JERZEGO SEMKOWA

(17.11.)

Powstała z inicjatywy Jerzego Semkowa w 2007 roku, jest państwową instytucją artystyczną. W skład Orkiestry wchodzi najzdolniejsi absolwenci i studenci akademii muzycznych, którzy nie ukończyli 30 lat. Sinfonia Iuventus rozpoczęła działalność artystyczną w czerwcu 2008 roku. Współpracowała z wieloma uznanymi dyrygentami. Są wśród nich: Jerzy Semkow, Kazimierz Kord, Jan Krenz, Krzysztof Penderecki, Gabriel Chmura, Antoni Wit, Tadeusz Strugała, John Axelrod, Charles Dutoit, Agnieszka Duczmal, Juozas Domarkas, Grzegorz Nowak, Jerzy Maksymiuk, Michał Jurowski, Andrzej Boreyko, Marek Pijarowski, Mirosław Jacek Błaszczyk, Jerzy Salwarowski, Massimiliano Caldi, Andriy Yurkevych, Tadeusz Wojciechowski, Marcin Nałęcz-Niesiołowski i Łukasz Borowicz. W gronie solistów, którzy wystąpili z Orkiestrą, są Konstanty Andrzej Kulka, Piotr Paleczny, Ivan Monighetti, Zachar Bron, Krzysztof Jakowicz, Tatianna Szabanowa, Janusz Olejniczak, Jonathan Plowright, Eugene Indjic, Krzysztof Jabłoński, Olga Pasiecznik, Jadwiga Rappé, Vadim Repin, Jan Stanienda, Tomasz Strahl, Alena Baeva, Leszek Możdżer, Yulianna Avdeeva, Agata Szymczewska, Jakub Jakowicz, Piotr Pławner, Patrycja Piekutowska i Łukasz Kuropaczewski. Zespół dokonał wielu nagrań płytowych, radiowych i telewizyjnych dla Universal Music, CD Accord, DUX, Polskiego Radia, Albany Records, Warner Classics i TVP Kultura. Orkiestra występowała w wielu renomowanych salach koncertowych w Polsce i za granicą:

w Musikverein w Wiedniu, National Grand Theater w Pekinie, Grand Auditorium UNESCO w Paryżu, Palais de la Musique et des Congrès w Strasburgu, w Auditorio Nacional de Música w Madrycie, Konzerthausie w Berlinie, Grande Auditório w Lizbonie, a także we Włoszech, Szwajcarii, na Litwie i Ukrainie. W sezonie artystycznym 2017/2018 dokonał pierwszego wspólnego wykonania i nagrania opery sakralnej *Mojżesz* Antona Rubinsteina pod batutą Michała Jurowskiego, wykonał też *Cyganerię* Pucciniego (wersja półsceniczna) pod dyrekcją Tadeusza Koźłowskiego. Od kwietnia 2009 roku Orkiestra jest członkiem Europejskiej Federacji Narodowych Orkiestr Młodzieżowych, a od września 2018 roku - Zrzeszenia Filharmonii Polskich.

CHÓR AKADEMICKI POLITECHNIKI WARSZAWSKIEJ

(17.11.)

Powstał w 2000 roku. Tworzą go w większości studenci i absolwenci Politechniki Warszawskiej. Zespół wyróżnia się spójnością brzmienia oraz niezwykłą elastycznością stylistyczną. W repertuarze chóru znajduje się przede wszystkim najnowsza muzyka chóralna a cappella, w tym utwory rzadko wykonywane w Polsce. Zespół wykonuje także wielkie wokalne-instrumentalne, m.in. *Siedem bram Jerozolimy* Pendereckiego, *II i VIII Symfonię* Mahlera, a także dzieła Brahmsa, Haydna, Mozarta czy Rossiniego. Chór jest zwycięzcą kilkunastu krajowych i zagranicznych konkursów chóralnych, w tym trzykrotnym zdobywcą Rubinowej Lutni - trofeum Ogólnopolskiego Turnieju Chórów *Legnica Cantat*. W 2018 roku uzyskał Grand Prix Polskiej Chóralistyki im. Stefana Stuligrosza. Obecnie Chór przygotowuje około dziesięciu programów koncertowych w sezonie. Regularnie występuje w cyklu Wielka Muzyka w Małej Auli, organizowanym pod auspicjami macierzystej uczelni. Bierze udział w koncertach na zaproszenie krajowych filharmonii i renomowanych festiwali oraz przedsięwzięciach z muzyką filmową. Ma na swoim koncie ponad 20 prawykonania utworów kompozytorów polskich i zagranicznych. Współpracował z wieloma osobistościami ze świata muzycznego, m.in. z Krzysztofem Pendereckim, Marcinem Nałęcz-Niesiołowskim, Vytautase Miškinisem, Bradym Allredem, Ko Matsushitą, Václavem Augustinąsem, Paulem Mealorem, Kentem Hattebergiem. Szefem artystycznym Chóru jest Dariusz Zimnicki, drugim dyrygentem - Justyna Pakulak.

Organizatorzy zastrzegają sobie prawo do zmiany programu i wykonawców.

Organizator:
Towarzystwo Miłośników Muzyki Moniuszki

Prezes Towarzystwa Miłośników Muzyki Moniuszki:
Jolanta Rostworowska

Koncepcja programowa Festiwalu:
Krzysztof Teodorowicz

Koordinacja Festiwalu:
Jolanta Pszczółkowska-Pawlik, Bożena Mieczkowska,
Marek Bykowski, Ryszard Cieśla, Krzysztof Teodorowicz

Omówienia koncertów i redakcja książki programowej:
Krzysztof Teodorowicz

Projekt, skład i łamanie:
Sylwia Krzemianowska

Strona internetowa:
www.stanislawmoniuszko.com.pl

Facebook:
<https://fb.me/st.moniuszko>

Mecenat:

Dofinansowano ze środków
Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
pochodzących z Funduszu Promocji Kultury
w ramach programu „Moniuszko 2019 – Promesa”,
realizowanego przez Instytut Muzyki i Tańca.

Współfinansowanie:

Współorganizatorzy:

Partnerzy wydarzenia:

Patronat medialny:

